Контрольный экземпляр

Масса а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз ◆ ШОАТТА, 25 АВГУСТ, 1984 ШУ. ◆ № 102 (6980). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

Парте XXVII съезде кийчо ярца дувзаденна КПСС ЦК Политбюро ший арглан ярча заседание хьеннай КПСС Устава цхьадола хувцамаш дестарлуш хиларех йолча комиссия К. У. Черненко предложенешка. Ховш ма хиллара, хІанз долаш дола Устав чІоагІдаь тхьаь кхоъ шу даьннад. ТІеххьара цхьадола хувцамаш даьд цуна парте XXIV съезде. Цу юкъа парте Іоаяьй боахами культурен хьаяре цулгалдара керда опыт, дІахо дегІадаьккад партена чуре гІулакхаш, кхы а чІоагІденнад партийни организацей низацара бувзамаш.

ДегІаенача социалистически общества политически система тІум йолча КПСС кулгалдара лоархІам лакхбаларо тІа-тІа дукхагІа дІадех партена шийне чура вахар вІаштІехьдаьккхар, еррига партийни звенош балхе стили методи тоаяр, коммунистий хьинар, бехктоккхам, дисциплина лакхъяр. Из теркал а деш, дича бакъахьа долаш лаьрхІад Политбюро КПСС Программа керда редакци оттаяра деча балхаца цхьана парте Устава дестарлуш долча хувцамийн тІатохарийн хьакъахьера предложенеш вІашагІтохари кийчъяри. Цу гІулакха хьаяьй КПСС ЦК комиссе.

Политбюро йийцар СССР еза - йоккхен транспортни машинаш еча Министерстве, СССР электротехнически промышленноста Министерстве, УССР кхачан промышленноста министерстве, БССР яйгача промышленноста министерстве, Литовски ССР моттигерча промышленноста министерстве 1984 шу доладелча дена еш лаьтача предприятей боахама гІуланхашта шоай мукъагІа хилар шердарех бехктоккхам лакхбарех даьтьера экономически экспериментa юххьанцара итогаш. Белгалдаьккхад, къахьстама коллективаш лакхача хьокхамадина кхача гІерташ хулга лакхдара тІадерзадаь деча гІулакхий комплексо дерригаш хьанийцача цу коллективай боахама деятельноста дикача оагІора влияни еш хилар. Тоаденнад плана кертерча хьокхамех цаІ дола договорни дехкараш териал а йеш продукци дІахкийтар. Арахецача продукцена тІехкийтта еррига продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотагІа кхийтай, тІехьовчацгьай продукцега дІахьэр лохдара задаеш а социалистически дехкараш я. Цу министерстий предприятешка тоабеннаб экономически болхі лакхъеннай болаш йола резерваш оарцагІъяхара даьтьера инициатива. Дукхача къахьегаме коллектиавай вІаштІехьдаьннад производство дегІаахара темпаш лакхъен продукце дикал тоаен.

Цунца цхьана, заседание белгалдаьккхача тайпара, боахама доал дара керала хьалаша хьаеш йолча торонех, хІанз а бехкa пайде оаш, цо дІадех предприятей коллективашкара, еррига союзни а республикански а промышленни объединенешкара, моттигашкарча партийни советски организацешкара экономически болх кхы а хьаь нарегІа эргабаккхар, кулгалдара стили методаца эргаяьха тоаяр.

Политбюро раьза хилар 1983 шера боахаша доал дара керла условеш дукхача доакьой предприятешта, къоастадь аьлча машиностроене Іаьрнача металлурге, кхачанни яйгачен промышленноста, моттигерча промышленноста, бахача наха бытовой гІулакхаш деча дІайоарккьарах йолча СССР Министрий Совета, союзни республиканий Министрий Советий предложенешта. Из хІама деш, Іоаьча опытага хьежжа, эксперимент шерьярца цхьана дича бакъахьа лаьрхІад цуй цхьайола условеш дІахо эргалька тоаяр. Из де дела боахама расчет деррагІа чІоагІъяр, экономически механизмо Іилма - технически прогресс сихъяра ю воздействи совъяккхар, къахьегама, материальни, финансови ресурсех дикагІа пайда ийбелга, хІаьта ишта эксперимент еш долча доамьой специфика кхы дикагІа учет е езаш хилар терал а деш.

Союзни республиканий Компартей ЦК, парте крайкомаштен обкомаштен тІадиллад экономически эксперимент еш йолча къахьегама коллективашка бу организаторски политически болх кхы а тоабар, белгалдаь гІуланхаш кхоачаш ишта ду хьожаш дами тІахьожам лоаттабар.

КПСС ЦК Политбюро заседание хьакха а хьежа къоастадьд пачхьалкхени боахамен гІулакхех дола, хІаьта ишта вай мехка арахьара политически иннъ чакхбаккхара, кхьдола дешаш.

КПСС ОБКОМЕ

КПСС обкома бюрос ший арглан ярча заседание дийцад мехкдаьтта ресурсаши мехкдаьтта продукташи алсамъяхара, халкъа боахаме царех кхом беш дикагІен пайда эцара хьакъехьера доаш.

Заседание белгалдаьйха махкилларе, дІадахача пятилетка шерашка партийни советски органаша, республикий объединенейи предприятейи кулгалхоша ховдам боллаш организаторски а политически а болх баьб республика доагора комплекс дІахо дегІайоалаяра къахьегама коллективаш оарцагІйоахаш, чакхдаьхад доагорах а энергехкыча тайпаех а пайда эцара гІуланхаш. ХІаьта а из боарам хІанзарча хело дІадехарга хьсижа бац. «Грознефть» яхача объединене, буровой а мехкдаьтта доахача а предприятей кулгалхоша биззача боараме Іалашдац геологоразведочни балхий эффективность лакхъярах бола КПСС обкома бюро соцам кховчашбелга. Разведочни буруа тохача дукха хул дварш. Пайда ца эцаш я болх беш йолча скважинай фонда дикка йоккха резерваш.

Республика дукхача министерсташа, ведомсташа, объединенеша, предприятеша кхом ца беш лелалу хІанз а мехкдаьттен мехкдаьтта продукташ. Мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста предприятей дукхагІа йола технологически пийшаш ешачул дукхагІа фо хилара коэффициент йолаш болх беш я, из бахьан долаш дукхагІа доагалу доагор.

Дукхача предприятей, цу цаьккье «Грознефтеоргсинтез» яхар самка яр а йолаш, балха тІехь нийслуча цІенхаштарча кхоачамбоацарех цаІ ва мехкдаьттан мехкдаьтта продуктайн, доагора деррагача тайпай, къаьста технологически газе, йоагІаш йоа учет ца хилар, из бахьан долаш углеводородни кхийолек бийдал планал совгІа дикка дукхагІа йоа.

Партийни комитеташа, халкъа депутатий моттигерча Советаша, партийни тІехьожама а прокуратура а органаша хІанз а мела леладу пайданегІа хургдолча тайпарех кхом беш доагоре энергетически ресурсаш лелаяра хьакъехьера партеи правительствеи указанеш кхоачашъяра бола боахама кадрей бехктоккхам лакхбелга, боагІача тайпара къовсам лоаттабеш доал доацаш хилара духьала.

Парте обкомо бюрос декхарийла яьй партийни, советски, боахама органаш мехкдаьтта ресурсаши мехкдаьтта продукташи алсамъяхара, царех халкъа боахаме кхом беш а дикагІа а пайда эцара балха долаш дола кхоачамбоацараш дІадаха.

«Грознефть» яхача объединене кулгалхоша тІадиллад тохкамаш деш деча балхий эффективность лакхъелга, йолаш йолча буровой оборудованех дикагІа пайда оацалга, буруш тохача аварешкІезигъелга. Скважинаш йоккхаш мел йолча хана къахьегамех материальни ресурсех пайда эцара тІехьа лоаттабу къовсам чІоагІбелга. Разведка яь мехкдаьтта засаш совъяха. Скважинашта ремонт яра хана кІезигъяяй. Сероводород доллаш дола мехкдаьтта оборота юкъедоаладара чотагІа дукхагІа мехкдаьтта даьккхара де доагІа гІулакхаш де.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене кулгалхой терхам тІаэзаб цхьаькха, деккха бахьан а доацаш, мехкдаьттен мехкдаьтта продукташ дукха йоаеш хилара.

Партийни комитеташа, кхьанцарча партийни организацешта хьалхавина оттадаьд къахьегама коллективашкарча идеологически балха боарем лакхбара декхар. ХІара къахьегача сага хадлаза кхетам де НГІАССР Энергетически программа кхоачашъяре, халкъа рузкъа доал деш лелалара болче лакхача бехктоккхама уйла йолаш из хургволаш.

КПСС обкома бюро заседание тІейийцад цхьадолча кхыча дешах дола соцамаш.

Шалински района «Дикала» совхоза Социалистически Къахьегама Турпала Сеидов Бауде кулгалдеча мехотряда коллективо укх шера лаьрхІах хІара гектара тІара 40 центнерал кІезигагІа доацаш фуаргьыха хьажкІаш хьалхеe я чуя а. Къаьста дика къахьегаш ба отрядера механизатораш КПСС Шалински райкома членала кандидат, район Совета депутат коммунист Гебертаева Зулхан цуй гІоне КПСС член Сатуева Букуи.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) З. Гебертаева Б. Сатуева.

А. САЛАМОВА сурт.

ЦІАИ АХИ ШЕРА КХОАЧАМ ХИЛЛАЛ

Укх шера 13 эзар тонн силос кийчъе лерхІаш ба «Серноводский» совхоза къахьегамхой. Дукха ца шига Іаьнгара заха деаш дола доакха а аІиминга а доахаш, ма, Хьалха дІанхача шерашка цох ах доакъар мара кийчдеш хиннадац цига.

Цу тайпара гІулакх кхы ца нийсладайтара лаьрхІа йоккха балха опыт йолаш болча механизаторех мехотряд вІашагІъеллай цига, 10 комбайни 20 грузовикнаш чу а йолаш.

Болх дІаболабаь массехк ди даьннача гучабаьннад цу хьисапе дукха дукхагІа доакъар кийчде вІаштІехьдоалаш хилар. Юкъера лаьрхІача хІара дийнахьа 400—500 тонн силос кІоага чу йолла низа дІанхоч мехотрядерча болхлой.

Моша доакъар хьокхаш йоахача комбайнашта технически обслуживани еш ба «Сельхозтехника» МРПО а совхоза а слесараши наладчикаши В. Шелелин, С. Горковенко, Э. Сулиманов, С.-М. Эльсанов. Цар шоай гІулакхаш сихен дакен чакхдахарах сайна затташ вІалле да йоаш комбайнаша. Цу масало кІаьнга хьахьокх РАПО чуйоагІаш йолча «Сельхозтехника» болхлоша ишта дакъа доацаш хилча болх дика дикагІа дІабодаш хилар.

Геттара сиха хьокхаш, лаьт хьажкІаш. Цхьаннена тІехьа еІоллагІъяр а йодаш кхай тІа гІолла дІаух комбайнаш, цахалдаш хьагІаухаш грузовикнаш я. Цхьан айеннача метте дІаоттаь латт сварочни агрегат тІехьа а йолаш «Техпомощь» яха машина, мала хийн кхы оиарап а долаш йола дІахкига вагон. Цига я балха тІахьожам лоаттабу штаб а. Тхона хьагІавоагІа совхоза профкома председатель С. Ахмаев.

— Шоашта юкъе ахь а йоарахаь къахьегаш ба комбайнераш шофераш, — йоах цо. — Даьча балхаь итогаш ю оаха хІара дийнахьа, ахье котбаьннарашта нарара кара тела цІе вымпела шин ахчан премеш хьежаю. ХІанз хьалха ва комбайнер Эльсанов Мовлад. ХІара дийнахьа 150—160 тонн моша доакъар хьокх цо, заданегІа хьакха доагІар 110 тонн долаш. Цун комбайна гІа никхо леста а еш ягІа цІа вымпел...

Дика хьийкъай укх шера силоса лаьрхІа йола хьажкІаш. Дукха гаьна идалехье Эльсанова комбайно аьрлача доакъарах букъ боаккхий етте дІайода аргІанара грузовик.

— ДукхагІча даькъе комбайнерах тийша ба доакъар кийчдара болх, — дІахо дувц Ахмаева. — ХІанз Мовлад лелаеш йолча КСК-100 яхача комбайнаца дІадахача шера болх бе раьза волаш сага оацар. Цудухьа цуна доакъар ца кийчдеш ха дІа а ахийтар. Юххера дІаелар из Мовладега. Цо тоаь кийчъеньчул тІехьагІа сахьата механизм санна теншаме болх беш я из комбайн.

Балха нормаш дикка тІехкхачаш а еш хьажкІаш хьокх Аюпов Хьамид, Асаев Іумар, Абубакаров Баматгире, кхыбараша. Юкьера лаьрхІача 90—100 тоннага дІанхоачаш моша доакъар доакх царех хІаране дийнахьа, нормагІа доагІар 60 тонн долаш.

Шоайла яхье баьнна рейсаш еш ба Грозненски АТП а совхоза а шофераш. Цар болх берша къаьна машинаш яле а нахкъаш дика деце а шоай декхарех дика лоархІабу уж. ХІаьта къаьстта белгалбаьннаб К. Ацуев, В. Висгургаев, М. Тагаров, Х. Хабаев, М. Вышегуров, кхыбараш. Царех хІаране дийнахьа 45—55 тонн моша доакъар дІахьу доахани жам Іаьнгара доахача моттигашка, нормагІа даха доагІар 35 тонн долаш.

И. ЭЛЬГУКАЕВ,
Сунженски района «Знамя труда» яхача газета отдела заведующи.

СПЕЦИАЛИСТАШ ДАГАБУВЛ

ЛАКХЪЕ ЛАЬТТА ЛЕЛАДАРА КУЛЬТУРА

Самардийнакъа Наурски района Ленина цІерагІча колхоза культура ЦІагІа хилар республика агрономически служба специалистий совещани.

Из хьайийлар КПСС обкома бюро члена, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председателa хьалхарча заместителa С. Н. Кожуховске. Ялатен доакъарен культураш дІцера балхаш шоай ханнахьен дикен чакхдахара республика агрономически службай специалисташа де дезарех лаьца доклад йир Нохч - ГІалгІай АССР юртбоахама опытни станце директора заместителa юртбоахаме Іилмай кандидата И. М. Анчербака.

Доклада тІа хьоахаь проблемаш ювцаш пренех къамьлаш дир: Х. Витушева — Грозненски района «Атагинский» совхоза директора, М. Ковальске — Грозненски опытно - мелиоративни станце лабораторе заведующе; А. Головлева — «Чеченингушсельхозхимия» яхача объединене химлабораторе начальника; Л. Четвериковас — Нохч - ГІалгІай пачхьалкхен фуна йолча инспекце начальника; Л. Семиколенова — пачхьалкхен Центральни проектни институтa филиала кертерча инженера, В. Павлова — Нохч-ГІалгІай АССР карантийни инспекце начальника.

Цар белгалдаьккхар цкьайтталагІча пятилетка шерашка республика дукхача колхозашен совхозашен ялата хьункъам кхы дІахо ла йиш йоацаш чІоагІа лохбалийта хилар. Иштта, республике гІолла 1980 шера хІара гектара тІара 22,3 центнер ялат даьккхадале 1981 шера 21,2 центнер мара даьккхадац 1982 шера — 19,7 центнер, 1983 шера — 16 центнер мара даьккхадац.

Воахаша специалисташа яхачох из хІама нийсденнад хаоттам во болаш шераш хиларах а минеральни удобренеш ца тоъарах а. Цхьадолча даькъе уж бахьанаш хьувкъама Іаткъаш мотіис хиннай. Из гІулакх иштта нийсденнадале а анализо къаьгга хьахьокх агротехника бокъонаша дІа ма дехкара деррига балхаш шоай ханнахьев дикен чакх а доахаш рациональной эффективной лаьтташ леладеча республика дукхача боахамашка цу хьалех в хьувкъам лакха болаш ялатен доакъарен культураш хьалхееш хилар. Масала, Грозненски района «Атагинский» «Кулариский», совхозашка укх тІеххьарча шерашка хьувкъам лакха болаш хьалхееш хьалхевай культураш, пачхьалкхенга ялат доккхара планаш тІехкхоачаш а еш хьайбашта шоргга гІожен мошен доакъар кийчдаь. «Атагинский» совхозе 1981—1982 шерашка кийчдаьча доакъарах хІара кхоабача бежана кхоачар 7 центнер хиннадале, 1983 шера кийчдаьчох 35 центнер кхаьчад. Лакха хьувкъам хьалхеебаь цу совхозе укх шера а. Ка бола ялат чуийцад хІара гектара тІара 28 центнер а йоаккхаш, 40 центнерал дукхагІа аргйоалаш дика хьувкъаш йоагІа ялата лаьрхІа индустриальни хьисапе дІайийна хьажкІаш. Хьувкъам лакха болаш хьехинай еррига доакъара культураш а. Торо хинна шоргга гІожен мошен доакъар кийчде.

«Атагинский» совхоза деррига 5 эзар гектар хулаш дола лаьтта дІаденнад шоадради хьисапе къахьегаш йолча механизаторий звеношка, Іилман болхлоша сихача рекомендацеех хийцай лаьтта леладара структура. Лоаща аьлча, тІехантарча дийнахьа агротехника дІа ма дехкара чакхдоах деррига балхаш, цудухьа доккхий толамаш а доах.

Лаьттанцаре балхаш лерттІа чакхдоалаш хилча хаоттам во хилча а лакха хьувкъам болаш культураш хьалхеее вІаштІехьдоалалга хьахьоккхаш доле кхы массехк а докладар совещане. Наурски сортоучастке хиш доахаш доацача лаьтта «Белостая-1» яха кІа чуийцад хІара гектара тІара 42 центнер а йоаккхаш, Гудермесски участке — 48, Урус-Мартановски Сунженски участкашка — 41, Грозненски — 30. Царна юхе ухача боахамашка чуийцар дукха кІезигагІа да.

Республика еррига колхозашен совхозашен йолаш я Іилман нарда тІа лаьтташ леладара кийчъяь рекомендацеш. Уж а дахкахаттача боахамий опыт а юкъе йоалаеш, комплекси механизацех, хиш дехкаш доачох минеральни органически удобренеех ма могга пайда оацилга Іалаш а деш, лакхъе еза лаьтта леладара культура. Иштта балхаш вІаштІехь а доахаш 1985 шера дика хьувкъам болаш еррига ялатен доакъарен культураш хьалхеера декхарийла бир боахамий а РАПО а агрономаш, специалисташ, кулгалхой.

Совещане белгалдаьккхар цхьадолча боахамашка кІа дукхагІа а дуьш мукх тІаболла кхаш кІезигагІа хулаш доагІаш хилар. Из гІулакх нийса лархІанзар.

Къаьстта бокха терхам тІабохийтар хьалхен тІехьен ца доалийташ вай республике еттара дІикагІа лоархІача 20 сентябре дениз 10 октябрь кхаччалца йолча хана хьалхе лаьрххІа кийчдаьча лаьтта деррига ка бола ялат дІадийна даккхара.

Кийчо иштта яь районашна шай ханнахьен дикен ялат дІадийна даккхара? Массанахьа а дика лелац фу Іалашдара гІулакх. Геттара эсала дел фу кийчдара балхаш Малгобекски, Шалински, Грозненски Урус-Мартановски районашка. 14 процент мара дац Сунженски районе а 1—2 классах дола фу. ДІадахача шера ялат дІачуийдеча Слепцовски пункто кондишегІа доаца фу даларах доккха зе даьлар.

Совещани чакхйоалаш къамаьл дир цига дакъа доалаш хиннача КПСС обкома шоллагІча секретара Д. Г. Завгаева.

С. АУШЕВ.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

КПСС ЦК хІанйиаб «Пассажирашта гІулакхаш даре транспорта болх дІахо тоабара хьакъехьера» соцам

Соцам тІа белгалдаьккхад бахача наха транспортни гІулакхаш делга эргадаьккха тоадар КПСС XXVI съезло хьалхашка оттадьча мохк социальни экономически дегІабоалабара юкъарча декхара чудоагІа лоархІаме дакъа хилар. ДІадахача пятилетна шерашка еррига республикашка, крайшка, областашка дика чІоагІъенай общественни транспорта производственно - технически база. Болх бе йолаялийтай машинаькъий, метрополитений, городийн юртийн маршрутий керда линеш, вокзалаш, депо, автобуси станцеш. Лелаш йоа состав шерьеннай хІанзарча хаьарча вагонаша, автобусаша, троллейбусаша, трамвайша. ХІанз транспорта дукхача тайпаша хІара дени-буси дІа-юха кхувл 200 миллион гаргга пассажир.

Цунца цхьана соцам тІа белгалдаьккхад, пассажираш дІа-юха кхуваллга вІаштІехьдаккхарга даьше цІенхашта дола кхоачамбоацараш хилар. Бизза кхоачам хилац бахача наха транспорто деча гІулакхех. Аьнан хана транспортаца, къаьстта машинаькъачунца, лелача хана тайп-тайпара чоалхане гІулакхаш, халонаш духьала уагг наха, хІаьта из бахьан долаш жалобаш ух, бехкаш доах. Цхьадолча машинаькъашка поездаш лелара расписанеш телхаси моттигаш нийслу. Эсала болх беш я справочно-информационни контрольно-ревизорски службаш. До мел доагІар деш дац составаш рейсагІа нийта тІехдина кийчъяра, культурни гІулакхаш делга тоадара, пассажирашта кхача лоаттабелга вІаштІехьлаккхара.

Цхьайолча моттигашка чІоагІа низткъала болх беш я городской транспорт. Каст-каста нийслу автобусаш, трамвайш, троллейбусаш, метрополитений поездаш пассажираш дІа-юха кхувла кхоацa еш, уж лелара график цхьайолча хана телхаю.

ЛерттІа дегІадоагІаш дац юрташка мах дІа-юха кхувлар. Колхозийн совхозийн цхьайола центральни усадьбаш массе хана лелача автобусашца ювзаенна яц районни централша. Автомобильни наькъаш декхилга, царна реконструкци елга, уж тоаделга хила дезаш долча болрамал тІехьалус.

Машинашъяра министерства диза кховчашдац лелаш йола состав комфортабельни хилийтара пассажирски транспорто дІадехараш.

КПСС ЦК белгалдаьккхад, машинаькъий а форда флота а министерствай, автомобильни транспорта а хии флота а доал дара республикански органий, транспорт дегІайоалаярцен пассажирашта гІулакхаш дарцен ювзаенна кхыча ведомствай кулгалхоша, моттигерча партийни советски органаша пассажираш дІа-юха кхувлара гІуланха бола терхам мелбалийта хилар, лерттІа мах бац цу гІулакха социальни лоархІама, транспорто во болх беш хилар могийт, цуй производственно - технически база чІоагІъяра, гІуланхаш даре культура лакхъяра кхоачам боллаш йоакко яц. Из деррига а наьха дог-уйлана а цар къахьегама эьнара а Іатткъаш да.

КПСС Центральни Комитето декхарийла яьй йоагІ-йоагІаш йола министерствашi ведомствашi, союзни республикий Министрий Советаш белгалдаь кхоачамбоацараш дІадаха. Царна тІадиллад пассажираш дІа-юха кхувлараш царна гІуленх дара культура лакхъяран бахача наха дІадехараш диза кхоачашделга Іалашдергдола хьадда мероприятеш кийчъелтеи кхоачашъелгеи, транспорте йоагІаш йола порядоки дисциплинеи оттаелга. ЛоархІам боллаш чІоагІъе езаш я пассажирски транспорта производственно - технически база, тоее еза цун материально - технически Іалашо, лелаш йолча состава ремонт елген доал делген, шерагІа юкъейоалаю еза лелама управлени ешии билеташ дохкашии йола автоматизированни системаш.

Къаьстта теркам белга тІадиллад пассажирски транспорта кадрашца — водителашца, проводникашца, диспетчерашца, кассирашца, къахьегамхошта гІуланхаш дарца бувзаденна кхьйолча специалисташца комплектовани ярии уж чІоагІъярии. ДІахо йодача хана эргадаьккха тоаде деза уж болхлой профессионально кийчбелга, уж Іомабе беза лакхача бехктокхама а халкъа цар къахьегам лоархІаме болга кхеташ хилара а уйла йолаш, хадданза йоакко е еза транспорткий производственни бытовойн хьалаш тоадара, чу Іеча цІенощца, бериийн дарбан - профилактически учреждениша Іалашбара.

Союзни автономни республикий Министрий Советашта, халкъа депутатий краевойи областнойи Советашта тІадиллад городской транспортерча гІулакхий хьал дуцилген гучадаьха цхоачамбоацараш дІадоахилген, чІоагІа лоархІаме да цахаддаш, лерттІа пассажирски транспорта дерригача тайпашна болх бийтилга Іалашдар, делема расписанеш нийса дилаяр, автомобильни наькъаш, улицаш, городашкареи поселкашкареи вокзалашта юхера майдаш тоаяь а цІена а лелаяра теркам тІабохийтал-га, цу гІулакха моттигера торонаш дукхагІа юкъе а уяш.

Декхар оттадаьд къахьегамхой болх беча моттигашка дІакхувлара сиха лелаш йолча трамвай линеши специальни автобусий маршруташи дукхагІа хилийта, аьнна. Кхы а дикагІа координаци е еза союзни республикий столицашкен йоккхийча городашкен пассажирски транспорта дерригача тайпашта управлени яра. Пассажирашта болча аьттонна, транспортний средствех кхы а дикагІа пайде оцара дІахо йодача хана городской предприятей, организацей, учреждений балха графикаш оттаьха тоаю лаьрхІад. ЧІоагІа терхам бу юрташка баха нах дІа-юха кхувлилга шердара.

(Инстедоалар 3-ча оагІо тІа).

ПАРТЕ ЛАКХАЧА ДЕКХАРАШКА ХЬЕЖЖА

КРАСНОДАР, 23 август (ТАСС). Укхаза хилар парте XXVI съезда, КПСС ЦК июньски (1983 ш.) цул тІехьагІа хиннача Пленумий решенешка, нов. К. У. Черненко указанешка хьежжа идеологически болх дикагІа тоабара дешаш дуцаш зональни семинар - совещани.

Совещане дакъа лоацаш хилар РСФСР цхьайолча крайни областийи Грузе, Азербайджана, Армене, Туркмене партийни болхлой массови информаце средствай кулгалхой, СССР Гермашцарча Низий политорганийи Іилман учреждений викалаш.

ХІанзарча хьалашка идеологически балха актуальни долча декхарех доклад йир КПСС ЦК дуьен халкъашта юкъерча информаце Отдела заведующе Л. М. Замятина.

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенеш кхоачашъеш краевой партийни организаце баьча балха опыте хьакъехьа дийцар ций доклада тІа парте Краснодарски крайкома хьалхарча секретара Г. П. Разумовске.

Семинаре къамаьлаш дир КПСС ЦК административни органий Отдела заведующе хьалхарча заместителa В. И. Другова, КПСС ЦК арча общественни Іилмай Академе ректора Р. Г. Яновске, ВЛКСМ ЦК секретара А. Н. Колякина, цхьайолча министерствайи ведомствайи кулгалхоша, партийни комитетий секретараша, массови средствай информаце болхлоша, Іилманхоша.

Идеологически политико - кхетам бабарен балха эффективность лакхъяра наькъаш а цун формаши методаши дикагІа тоаяр а дийцар совещане. Къаьстта теркам тІабахийтар къахьегамхошта патриотически интернациональни кхетам баларе, буржуазни идеологеца классови машар хургбоаца дог-уйла долаш советски нах хьалхебаре дешашта.

Семинаре - совещане доакъашхой вІашагІбеттабелар промышленни юртбоахамен предприятей болхлой коллективашца. Краснодарски края партийни организацеша беш болча политико-кхетам балара балха практикага хьежар, секцей занятешка опыт дІа-юха ийцар.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча округной хоржамий комиссешка

«Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах» долча Нохч-ГІалгІай АССР Закона 39-гІча статьяга хьежжа, округной хоржамий комиссеш хьежай Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаташ оттабара йолча собранешl протоколашка а харжийта раьза хиларах кандидатацца язъяьча заявленешка а. ХІаьта Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттабаьча кандидаташа регистраци яьй: Гудермесски района № 91 йолча Промышленни хоржамий округе гІолла Гудермесски медицински инструментий завода болхлой, инженерно - технически балхахой гІуланхерча нахьен коллектива оттабаьча КПСС члена, КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхарча секретара, 1935 шера ваьча Фотеев Владимир Константиновича; Урус - Мартановски района № 143 йолча Алхан-Юртовски хоржамий округе гІолла «Красноармейский» совхоза болхлой, инженерно - технически балхахойи гІуланхерча нахьен коллектива оттабаьча КПСС члена, Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза хьакхарч делвеча, 1938 шера ваьча Асхабова Мовлу Саутиевича.

Партийни вахар: къамальлашкара — хьалдача гІуллакхашка

Кулгалхо — кхетам лур

Советски Іаьдал дьаьхнача хьалхарча денощкахь В. И. Ленина «Паччахьалкхе чІогІа я нах санкхетам болаш хиларца» аьлла дешаш боккха лоархІам болаш да вайна хІинэ а.

Къахьегамхой идейно-политически боарам лакхагІа ме хул докхагІа хул цар коммунизм хьалъеча юкъе-ккухьа дакъа. ТІаккха нах идейно дог тийша, нравственно а профессионально а дегІабаьхка хилар коммунизм хьалъяра хилаза дургдоалар да.

Къахьегамхошта коммунистически кхетам лучa, социально-экономически дегІаахара планаш кхоачашъеча докиха дакъа кхоач кулгалхошка, инженерно-технически болхлошка, кулгалдара ерригача аппаратага.

Вай ханарча кулгалхочун болх кІоарга бовзаш, политически дегІавена, тІадиллача гІуллакхах дика кайоалаш хилар санна йола оамалаш эгара хьалха цо къахьегача коллективе хьахул. Коллективана кулгалдеш цо нах къахьста Іомабеш санна из ше а хьаІомалу царгара. Цу хьакъехьа нъаьстта гІо ду цуна кхетама а общественни а балха юкъе дакъа лацаро а.

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо къаьстта белгалдаьккхад, кулгалду кадраш шоаш беча боахама балхах бухсоццаш хьахур фуд ховш, вахаре долаш дар гучаьъа дІа-юха аларца хадданза къахьегамхоща бувзам лоаттабеш хилиза баргбоацилга. Цудухьа тІа-тІа дукхагІа шоаш чакхдоаха боахама гІуллакхаш организаторски, политически денхаращца айхха гІа дуваа баьнаб вай городера кулгалхой.

Цу хьакъехьа пайдане опыт Іоальй парте Старопромысловски райкомо. Укхаза балха тІа хьожавеча хІара коммунистаца хоадам болаш къамаьл хул. Цун биографи йиза ца Іеш, балха опыт, гІуллакхах из мел кІоарга кхеташ ва тохи, хІьата керттердар коллективаца тардургеолаш вай а вац хьалхе ха гІерт.

Иштта, «Электроприбор», «Союзавтоматстром» яхача опытно-экспериментальни заводашка, «Грознефть» объединение тІагІертта болх бу шоай коллективашка творчески къахьегара хьалац хьадара. хІара болхло производствана доалдеча юкъеозара, общественни балха юкъе из хьинаре даьнъа доацаш хилийтара.

КарагІдаьннараш санна кхоачамбоацараш а дикаа дисараш а гучаьъа дувцаш, массаболча кулгалхоща къахьегамхоща политически дешаех боседаш еш, цхьан истола тІара вІашагІкхетараш, идеологически планеркаш чакхйоахаш, дипладча письмоп дешош деш хиларо нахацара бувзамаш чІоагІде, цар хьашташ дикагІа довза, санкхетам чІоагІа лакхбе аьттув боалийт. Цхьан дешаца аьлча, цу дерригие холуш айю идеологически балха эффективность.

Районе политически, экономически дешар дешаш ва 20 эзар совгІа саг. Пропагандисташта юкъе нохагІа бараш кулгалхой ба. Царех ва кинопроката управляющи З. Ахматханов, № 45 йолча школа директор Н. Ларкина, торгаза управляющи В. Калайтанов, кхыбараш.

«Оргтехника» объединене чІоагІа сий деш ва цун директор А. Мкртычан. Предприятена совхха хьахиннаб 2 миллион 724 эзар сом пайда. ХІьата шийна карагІдаьннер коллективо эгара хьалха дувз парторганизаци шай авангарди лоархІам лакха лоаттабарца, шоай кулгалхочох боахкача дикача оамалашца.

Нохч-ГІалгІай гІишлоштъяра управление болх беш я йоккха идеологически болхлой отряд. Укхаза ва 210 пропагандист, агитатор, политинформатор. Царех цаІ ва СМУ-7 мастер Ваканаев Алти. Юххьанце ше гІишлошъеча балха веча кхетадир Алте дІахо дешанза даргдоашилга. Деша а эттє, заочно техникум йистеIоаккхар во. Цох кхоачамбац коммуниста. Шийна лайна КПСС горкомерча сайрийнара марксизма-ленинизма университет чакхйоаккх.

— Агитатор се хилара тарра, сай керттера денхар дерхІ ва цхьана къахьегача наха партеи правительствая лоархІамегІа дола документаш, чурен арахьареи политика дІайовзийтар, из къамаьл юкъарчал йоацаш царна хьалхашка латтача денхаращца дувзар, — йоах Алти Сайдулаевича. — ХІьата из дерригa тІадерзадаь да халкъбоахама объекташ шоай ханнахьен дикал лакха йолаши дІаялара. ТІаккха нхетаде хала дац цуна «СССР Минпромстроя толашагІвола мастер» яха цІи енна хилар.

Цу тайпара производственни гІуллакхаш кхетам балара денхарешна вІаши дика тарде ховш ва Октябрьски бурув тохара балхий управление прораб А. Захаров а.

Баьнда, «Къахьегамхошца беча политико-кхетама балха юкъе Эстонски ССР кулгалдеча кадраша лоацача дакъаъ» яхача КПСС ЦК сопам тІа из аллара, цу хьакъехьа партоорганизацешна беча балха тІа хІане а кхоачамбоацарашии ва деш дисараши да.

ХІане а яйслуш ба шоаш идеологически болх бе декхарийла бец аьна хета кулгалхой. Парторганизацешна даим лерттІа тІахьожам лоаттабац царга шоай идейно-теоретически боарам лакхбайтара. Из ала доагІа «Грознефтеоргсинтез», «Терек» объединеней, «Грознефтеотфтехника» треста а иштта цхьаццайолча кхыча а партийни комитетех.

Парте Грозненски горкомо де мел доагІар ду шоай балха тІа ленински стилах коттІортилга а еш, кулгалхой хаддаиза шоай идейно-теоретически боарам лакхбеш, кхетама болх бара товзал тІа-тІа йІаьхегІа еш хилийтара.

А. ЧЕЩЕНКО,
парте Грозненски горкомерча сайрийнарча марксизма-ленинизма университета директор, доцент.

Грозненски механизированни лесничествана чуйоагІача Гудермесски хьуна боахаме дика вовзаш ва механик бригадир Джамалдиев Эли. Ше кулгалдеча участка болх дика вІашІехьбаккха хана Эли хиларах цІенкха ва [illegible] дика болх бу ерригача агрегатей, механизмей.

Из дерриге а дувзадена да цуна техника бера [illegible] денз совая хилараа. Цул совгІа, наьха къахьегам аттача баьккхара из [illegible] массехк рационализаторски предложенеш боккха экономически пайда баьб боахама.

Хьинаре дакъаьлард Джамалдиева коллективни общественни вахаре а. Из ва цехови комитета член.

СУРТА ТІА: Э. Джамалдиев.
В. ЭСАУЛОВА сурт.

Бригадни форма: опыти проблемаши

КОЛЛЕКТИВАГА НИЗ БЕННАБ

Грозненски радиотехнически завода шоллагІча сборочни цеха коллективо шу хьалха цу тайпара декхар тІаййлад аьлча предприятера моллагІа саг цецвергвар. ХІана аьлча, во яр цехе къахьегамен производственни дисциплина, лоархІамцар производственни планах, хІьата денхараш кхоачашдаргаъм даха дог а дацар. Цудухьа чІоагІа цецбаьлар цу цеха гІуллакхаш дика довзаш бола нах шоллагІча сборочничо планал совгІа къахьегама овсарле ши процент лакхъергья аьнна соцам тІаййцача.

Цхьабакъда, саг шек вала везаш хІама дацар укхаза. ДІадаха шу юкъенхьачача хана сборочни цехе болх бераш кхийтар шоай балхагІа пайда ца эцаш дукха торонаш хиларех. Царех керттера дар фу дар аьлча, бригадни хьисапе къахьегам вІашІехьбоаккхилга яр. ХьалхагІа из санна дола лоархІаме гІуллакх терраме ййпаланар цехе. Бригадни хьисапе къахьегаяга юкъедоалаледезилгах дувцар массанахьа а балха тІа, бакъда, цох дукха тешаш боацараш а нийслора цехе. ТІаккха лаьрхІар къамаьлашкара хьалдача гІуллакхага боала. Дукха ха эшанзар цу кердача хьисапах болх белга дукхха а толашагІа долга хара. Къахьегама цхьан нарядагІа болх бе йолаелар цхьа бригада, кІезаг-дукха ха яьача — шоллагІа яр, иштта дІахо а. ХІанз сборочни цехе болх беча йиc бригадах 96 процент ярар кердача хьисапе къахьегаш я.

Толамашка дукха хьежа боацар цехерча наьха. Эгара хьалхара толам сборщикашка ккаьчар дІадахача шера баьча балха итогашка хьежача. Цу шера ерригача предприято лелаьча социалистически яхье массарел дикагІа толамаш даьхар шоллагІча сборочни цеха коллективо. ХІьата укх шера дІабахача ворхІ бетта баьча балха итогех кхозза вІаштта призови моттигаш яьхай цеха коллективо. Из толам хьахиннаб эгара хьалхарча дакъе къахьегамен производственни дисциплина чІоагІъярах.

— Шоана из мотадаш цхьаккха тайпа халонаш ца нийслуш бригадни хьисапе къахьегилга балха юкъе доаладе тха вІашІехьдаьннад аьнна, — дуэц шоллагІча сборочни цеха начальника Ильычева Анна Степановнас, — цу тайпара къахьегар дикагІа долгах нах дІакхетабе-м дукха хала хиланзар тхона. Хало нийсъелар хІара бригада члено къахьегама юкъехьош долча дакъа боарам лоархІача хана.

Из баьнда, юххьанца къахьегаме хІаране лоацача дакъа коэффициент лоархІача хана дукха нах раьза бацар. Къаьста хьалхагІа къахьегамен производственни дисциплина телхаеш, балха хана хам ца беш хиина нах. Сенне лечнъаелргда из, уж цу тайпара бола болхлой бахьан долеш цеха коллектив хьалхарча шерашка массадолча технико-экономически хьокхамех тІехьаюсаш яр.

Бригадашка вІашагІтехачул тІехьагІа наха лаьрхІар гІуллакх оалангара хувца, къахьегам лерттІа вІашІехьбаккхара дукхагІа тергам тІабахийта. ХІьата производство конвейерни хьисапе болх беш хилча из хІама аттагІчарех а дацар. Болхлошта хеталора хІара саг конвейер тІа дІанийсар къахьегама овсарлена ноккъа даргдий-хьогІ, аьнна. Цхьабакъда, сборщикаш, монтажникаш, регулировщикаш дукха ха ялале кхийтар из пайдане хІама долгах. Масала, конвейер дІайолаеча эгара хьалхара балха операцеш кхоачашъеш ба цехера балха опыт дукхагІа яраш. ХІанй из ишта? Цига-м кхетаде хала долаш хІама дац. ХІама аьлча, уж юххьанцара балха операцеш эгара чоалхавен лаьагІен я, цудухьа уж кхоачашъераш а ша боашагІа бераш ба. ХІьата, цар шоашкара масал тел тІехьа тІабоагІачарна.

Хьаацаргьа вай царех цаІ. Из я М. Ивакина, 22 шу да цо заводе болх бу. Иштта дувкхача хана денз болх беш хьайоегІарех я Ч. Музаева а. ХІьата, Р. Ренешнова бригаде уж дикагІа боча сборщикех лоархІаш а ба...

Сайрдача доккхача цІагІа ба сборщикаш болх беш. Укхаза хазац цхьаккха тайпа производственни гІар-тата. Гаьнара хьахоз «ГІала» яхача радиоприемникашта пастройка ечара хьауха сигналаш, тайп-тайпарча ашарий оазаш. Уж ба настройщикаш, цар хоадам бу ала мегаргда сборщиккий балха.

ХІаране ше-ший къаьстта балха участкана тІачІоагІбаь бац сборщикаш. Цунах латт ала мегаргда бригадни хьисапе болх беча коллективаа башхалоя эргалон. хІача аьлча, моллагІча бахьанах саг ара ца воалаш висача цун могаметта дІа а этта цун болх кхоачашбе, могаш ва бригадера хІаравар. Эшаш хилча цхьан хана массехк балха профессех болх бе ховш ба монтажникаш, сборщикаш, регулировщикаш. Цунна дувзадена дешн бригадни хьисапе болх бе баьлча гІоне къахьегамах тІеххьара хьахулаш дар массехказа дикагІен дукагІен хиина дІаэтта хилар. ХІаца хІаранена хов массане а кхоачашбеча балха юкъе по хьош долча дакъага хьежа цун алаш а хургдолга.

Сборщикаша, монтажникаша, регулировщикаша дика кхетаду бригадни хьисапе духхьал цар къахьегарах толам хургбоацилга. ХІана аьлча, транспортникаша, снабженцаша царна эса оаттхалаш ханнахьа лоаттаеш хилча мара аьттув баргбац нхьаннe а. Цудухьа цу массе йолча звенай къахьегам лерттІа вІашІехьбаккхарах тийца да дерригa а.

Нийслора хьалхагІа оатхалаш ханнахьа хьа ца кхачар бахьан долаш сборщикаш болх боацаш багІаш. ТІаккха мишта дІадоакхаргда къахьегама овсарлена ковкъарле еш дола из кхоачамбоацар? Цу деша дукха уйла е йизар цехе. Гучадаьлар дерригена бехке бараш гІонна бола болхлой хилар. Цар пхьайолча хана кийча продукци ханнахьа цехера арайоккхарах сборщикашта эша оатхалаш лоаттаярах долча дакъе чІоагІа мело йора. Цига кхийтар массавар а гІонна болча болхлой къахьегамнара безам совбаккха безилгах. ХІьата, мишта вІашІехьдоакхаргда из гІуллакх?

Цу хеттарa дола жоп сиха коравир. Сборщикий болх ритмично дІабахара цехе эшараш бархІ гІонна йола болхло вар, хІьата укхаза къахьегараш ялх саг мара вацар. Уж вІашагІ а теха царех цхьа бригада йича бакъахьа долгах хоам бир царга. Болхлой раьза хилар цу деша. Болхлоша аьлар, шоаш ялх саго кхоачашберг ба бархІне бе беза болх нагахьа санна, бархІ сага доагІача алапе фонд шоашта юкъе дІа-хьа екъаш хуле. Цунна раьза хилар цеха кулгалхой. ХІьата, къахьегама овсарле сиха дегІаяха йолалаш цехе.

Из гІуллакх чІоагІа, лоархІаме долгах дика кхийттар массава а. ТІаккха гІонна болча болхлой алаш а дикан дукхагІа хилар. Цар болх дика дІабахара дукха яхаз хьинаря дІаделар бригадира Е. Тараканова. ТІемен къахьегамен ветерана, коммуниста Таракановаина дика хов наьха къахьегам вІашІехьбаккха, балхацара безам собаккха.

Вешта, сборочни цехе кІезига бац ерригача заводе а дикача оагІорахьа цІи йоаккхаш бола бригадираш. Хьаацаргьа вай масала слесарий-сборщиккий бригадир Р. Ренешнова. Балха тІа ше масал телаш хиларца наьха къахьегамнара безам совбаккха хов цуна. ХІаране дегага кхоачаргдола дош ала корадоагІа. Йоккха балха опыт йола из лоархІаш я заводе.

А. Агаев хІана а кьона бригадир ва. Цо кулгалдеча регулировщиккий бригада дикагІчарех лоархІаш яцар хьалхагІа. Из дувзадена хила мегар каст-каста бригадираш хувцаш хиина хиларца. Шийга бригада хьаьца аьлча, шек вулар дІаинга саг, тешанар ше лоархІавергхиларах, баьнда, цеха начальника а, кхыча ковкъоставша а гІо дергда шоаш аларах бригадина керте эттар Агаев. ХІанз регулировщиккий бригада дикагІчарех я [illegible]

Ренешнова, Агаев, Музаева, Фильчуков санна болча наьах латтадаь низ болаш я шоллагІча сборочни цеха коллектив. Уж нах бахьан долаш ший производственни денхараш кхоачашдаь ца Іеш, тІеххоачашде а вІашІехьдоал цехе. Цудухьа хургда-кх из дІабахача ворхІ бетта баьча балха итогех къахьегама овсарле цехе ши процент планал совгІа лакхъенна хилар. Продукцега дІадодар а доагІачул дика лохдаьд укхаза. ХІьата, уж толамаш къахиннад бригадни хьисапе къахьегам вІашІехьбаккхарах.

О. МУРАТОВ.

УКХАЗА БОЛХЛОЙ ЙОАКХО ЯЦ

Укх шера ворхІ бетта йола производственни план шоай низашца балхаш дара мара кхоачашъяьнц «Чечингсельстрой» яхача треста чуйоагІача номер 423 йолча Назранерча дІа-хьа лелача механизированни колонна коллективо. ХІьата, генподрядагІа балхаш дара план 82,4 процент мара хиннац. ХІанад из иштa, малагІа ковкъарленаш я коллектива болх лерттІа дІабахара духьале ераш? Цу хаттара жоп луш эгтара хьалха але доагІа къахьегам вІашІехьбаккхар санна дола гІуллакх укхаза кочa хьале хилар. ТІаккха ховш ма-дий толамаш дика хилара керттерча гІуллакхех къахьегам лерттІа вІашІехьбаккхар долга.

Ди айлуш доагІар, иттлагІа сахьт дар дІадоладенна. ХІьата ПМК конторa коа хІанз а производственни денхаш дувцаш дукха болхлой бар. Царех шинненца къамаьл хилар тха. Аушева Райхьант яр цаІ, шоллагІьар Измайлова Марет яр. Уж шаккхе а Газгиреев Юсапа бригадера каменщикаш болга хейра. Спецовкаш яьа баьхкабар уж. Бакъда, уж хьалла декхарийла йола саг хІанз а хьаьвза ва, йоахар цар.

Шоаш Аьлти-Юрта юкъера школа хьалъеча болх беш ба яьлар Райхьантен Маретен, шоай бригадера массехк саг кхы а ца йоахар цар спецовкаш хьаэца хьакхача безаш. ВаьагІа селлара нах балха тІера а боахаш мара тела йиш яц-теш спецовкаш болхлошта, аьнна хийтар тхона. Из хаттар дир оаха ПМК бухгалтерега Мурзабекова Лейлайта.

— Спецовкаш ерагІоала дІителаш яц укхаза хьа а баьхка хІаране цу гІуллакха долча учетан карточка тІа куьг ладича мара телац оаха уж, — аьлар цо тха хаттара жоп денна яппарг а лоархІаш. Цхьабакъда, укхаза-м цхьаьнха хаттар отт. Нах балха тІера а боахаш, массех километр гаьна хьалІо а ца лехнаш, цар болх беча моттиге прорабе, участка начальника, кхычо дІаяла йиш яц-хьогІ уж, аьнна. Из дикагІа хургдолгах-м шек бацар бухгалтере болхлой а бакъда, шоаш хІанзалца даьдаш йоахар из тайпа хІама. ВІалла а корта болаш жоп дацар цар деннар.

— Каст-каста кирпичи боацаш, дукхагІча даькъе маркхал боацаш болх ца беш дагІа дезаш моттигаш хул тха, — йоахар Аушева Райхьанта.

Цо ПМК болх бу ялхайтталагІа шу да, дика производственника лоархІаши, сий деши я из цунца къахьегача наха. Цхьабакъда, балха хьалаш лерттІа вІашІехьаш дацар бахьан долаш дукхагІча даькъе укх тІеххьарча хана болх юкъегІа бувлаш моттигаш нийслу.

Цунна къаьтта тешал деш дар предприятена чуйоагІача объекташка маркхал лоаттабеча промбаза коа дьаьлар. Болх ца беш сеца латтар маркхал ккийчбу машинаш. ХІьата, маркхалга хьежаш тоъам болаш транспорт а яр база коа. Цу гІуллакха мукІарал деш мастера Дидигов Саварбика аьлар, куьг-карара къахьегам соь дукха хилар бахьан долаш болхлой кхоабец маркхал беча машинашта мел эша бийдал хьем ца беш хилийта.

— Гой, хІана болхлой Балкоева Маржани, Арсельгова Рукъети, Маржиева Сакината кІоагачара куьг-кара кІир хьалйоаккхаш бокх. — йоах Саварбика, — хІьата, из гІуллакх механизаши юкъе ца йоалайича мел хала да ховргда шоана. Йоах цо ший къамаьлах тешийта кІир чу йолча кІоагагахь тхо дІагарга а дуташ.

Массехк метр кІоарга болча бетонах баьча кІоага чура кІир белашна хьалйоаккхаш йоалл йиъ кхалсаг. Лаккхера бригадира Аушев ИсмаІала подъемникаца Іочуухийтача емхостача дІачуехк цар из. Йиза аьнна массехк бІаь килограмм чуйола емкость кІоага чура хьалъайеш ахангахьа кхачача юхесоц. КІалха латтача болхлой корткош тІа я из. ХІьата, цунах лорабенна кІоага чура дІа-са бовла йиш йолаш а бац кІала латта кхалнах. ЧІогІа веха хьувз бригадир, цо моарзагІа тІабет подъемник хьалъайайташ йолча механизмана. Хала йолалу из болх бе. Докина са доаккх гулбеннараша.

— Ер бархІлагІа шу да укх подъемнико иштта мара болх ца бу, ер лерттІа тоае аьлча дерг хьожаш вац тха керттера механик Мурзабеков Муса, — летиъ бригадир.

Мурзабеков сагота воацилга гуш дар укх массехк шера еха латта электрощиток тоаяра цо даь хІама ца хиларех а. ТІаккха цу щитока тІайоагІача тока низ массехк эзар киловатт низ болаш йолга кхетадацийхьогІ укхаза цкъаннe а, хІьата база коа лоизаш лелаш бераш дар тхона дукха гаьна доацаш.

Из электрощиток тоаяр дехаш аз мел изаьна докладагойш яраш я, яхаш бІарча туп кааьхагий хьахьеккар мастера Дидигов Саварбика, цхьабакъда, массехк шу хьалха це еха хиннача тайпара хІанз а латташ я из.

Иштта кхерамеча хьале бар кІир яша йоллача хана эша хІай чу диина кІсаг а. БІаьш юкъе йоккха юкъ а йолаш цхорагІа йилла цинхо бетонни плита мара хІама аллац цу тІа. Ца ховш а кос харцахьа лейзача массехк метр кІоаргача ха чу воха тарлу саг. Цу тІа лозаре а тарлу.

Цу дерригача гІуллакхаша тешал ду балха хьалаш во хиларал совгІа, кхерамзлен техника боукъонаш гІомагІча тайпара укхаза телхееш хилара. ТІаккха из гІуллакх иштта долга ховш бац-теш ПМК кулгалхой, къаьстта кхерамзлен техника инженер Хутиев? Шаьра ховш бе, бакъда, хІама деш-м бац кхоачамбоацарши дІадахара.

Къахьегам во вІашІехьбаккхарал совгІа, воча хьале да болхлой салаІара хьалаш а. Вытовкаш еха, дегІа чухаш, бІеха, саг Іоха метта, дІачуйала а йиш йолаш яц. Цхьа шу хьалха болхлоша шоай кхаашна кІираш теха, басараш хьекха тоаь хиина уж, хІана шйрчаьнна, йохаьь латташ я. Вешта, цу чу-м саг а водац салаІа, хІана аьлча, безаме йоацандаь.

— Нагахьа санна уж тоайича керда газеташ, журналаш, лоаза шашкаш, шахматаш отайича тІаккха-м дог доагІаргдар наьха цар чу салаІа, — йоах Дидигов.

Ди делкъийга кхаьчадер, хІьата маркхал-м хьабе дага а бацар болхлой. ХІана аьлча, из хьабара мел эша балхаш куьг-кара де деш дар кІир хьалльаьккхачул тІехьагІа болчанхашца маркхала эша цемент кхахьа болабелар Оздоева Хьава Булгучева Доххани, хІьата кІир тІайоттташ хиннараш-м цхьан сахьата са ца деІача иккы болх хьабе могаргдолаш бацар.

— Иштта хала куьг-кара болх барах алапи дукха нийсой оаш? — хьаттача, болхлочо Балкоева Маржана аьлар:

— Эшаш дола алапи тха къахьегамга хьежача чІоагІа кІезига да, бакъда, цунна а раьза дар тхо из ший йиллача хана тхона хьателире. Массехк де тІехьадаьккха мара телаш баьча балхах доагІа ахча болхлошта.

Цхьан дешаца аьлча, номер 423 йолча Назрановски ПМК кулгалхой кхетадеш хила беза шоаш наьха къахьегама хьалаш вІашІехьдарга хьежжа мара хьабеча балха хьонхамаш дика хургдоацилгех хІанз мо мара болхлой йоакхо цар ца йой уж кхы а воча хьале хургбоалча.

А-Г. УГУРЧИЕВ,
тха своц. корр.

СССР Кхачан программа

ПРОДУКТАШЦАРА ВИТАМИНАШ: ДИКАГІА МИШТА ЛОРАЕРГЬЯ УЖ?

Кхачан программа денхараш къестадеш а юрта боахамеи промышленни предприятеш меттел, Іилмаи учреждене а. Царех цхьанех — консервни баьцадараш доккъадечел промышленноста Еррнгсоюзаш Іилма-тохкама институтах (ВНИИКОП) да вай дувцаргдар.

Директора заместителаца Э. С. Гореньковаца цхьана долх ххо консервна завода продукци хила езаш йолча института разработкай образецаш тІайолча истолгишта юхе гІолле. Тхона бІаргагуш мел дола хІама наха бІаргадайта тика корашна оттаяьча хІамашта тара да: масса долча тайпара шушаш, банкаш, нъакга этикеткаш тІайола пакетикаш — бІаргаш цец а дахле вус.

— ХІьата укхаза тха коктейлаш я, — йоах Эдуард Семенович.

— Коктейлаш? — цецвоал со.

— Коктейлаш оал оаха шекар тохаиза йолча дуль-дукхьача сомий концентратий смесех, — йоах Э. С. Гореньков. — Аргда вай микроэлементаш, витаминаш, каротин дукха йоаллача цитрусови экстратех етта тайп-тайпара хІамаш. Хьажал укхаига, тайп-тайпара оранжеви бос бола жІамаш чуйола шушаш хьаьхувкх. — Іаккий-мандаринний, Іаккий-апельсинний, комсий-апельсинни хиш. ДегІа пайдана а чам болаш а да. ХІана балхаш ду оаха йІаьхача хана ца тайхаш латтаргдола цу тайпара дола газированни малараш хьадера.

— «Фанти» мораш?

— Чамага диллача цу тайпара да, амма из санна доацаш, тха малараш дерригаш а натуральни да. Уж ма могга дегІа пайданегІа хилийтара, тІеххьарча хана массехк компонент вІашагІъетт оаха. Кастта тикашка хургда, масала, Іажий, клубникай, Іаьржача рябина смесаш.

Рубиново-цІе бос бола коача хІама чу а йолаш, банка бе йол Эдуард Семеновича:

— Ер граната экстраг я. Укхавах доакх оаха нанилинаш чІоагІъе ноккъостад ду полифенольни яраш а тІехьа йола биологически активни веществаш дукка йоахка хий.

«Наркий-медови сироп», — аьнна тІалдаь я вож банка. Из цхьа ший тайпара хІама ма-дий...

— Дукха ха йоаццаш уйла е баьлар института Іилманхой: керда малараш хьалеш пайда эца мегаргбац наркаш, клюква, брусника, черника, рябина санна йолча дукха витаминаш йоаккача кожарех Царна разработка йича хьахиннар да хьона гуш дер. Укхаза да наркий экстрат, хий а наркий бурилгаш шоаш а шекар теха я. Укхаза хьона мел гур докка доладергда укх шерре а.

— Хетаргахьа, керттерча проблемех цаІ я консервировании йолча продуктацара ерига витаминаш цунах йоакхасаргйола хІама кишта дергда.

— Из атта проблема яц. Укхаза керттердар да переработка еча хана бийдал ферапара кислород кхийтта мист ца ялийтар. Цу гІуллакха йиза герметизаци е еза атара процесса. Лохье йиш я йІоахалца еча обработка температурни режим. ХІанз укх сахьате тхо тІадоалаш летта кховлагІа викъ ба из — производствени оборудованена шийна модернизаци яр. Тхо гІерт цунга фела юкъе а ца беш, инертни газа юкъе, масала, азота юкъе болх бейта.

ДІахо йодача хана юкъедоаладергда витаминашта нормировани ега: эцачук йиш хургья, масала, сок чу йолча банка тІа деща, цунара эгара кІезигагІа йола каротина е аскорбинови кислота мел дукха да.

ДІатІавут со Горенькова цхьаьнха истола.

— Из томатни порошок я. Из Іочутасса Іа хий чудолча пела чу, тІаккха из кегаде — сок кийча я. Дукха ха йоаццаш Іилманхошта гучадаьннад, хаьдда йола технологи лелаеш хилча порошок йоахка дукхагІа йола витаминаш, аминокислоташ, ферменташ, микроэлементаш дІакъасташ ца хилар. Оаха хаддаиза гІуллакх лелаеча чехословакии специалисташ кийча ба распылительни сушилки опытни образец е — цу тайпара йола порошокаш хьаеча аппарата образец.

— ХІьата ер фуд? — дІетІаводa со шоейла вІашагІйийзача массехк резервуарах латтача цхьа чоалхапеча агрегат [illegible].

— Сомий хишта ферментни препараташца ца соцаш обработка яра йолча установка перспективни образец. Хьадоаккха хий, вешта аьлча, полуфабрикат, цІевдара цуьна обработка ю ферментаци. ХІаяз укх сахьате дукха ха еза цу гІуллакха, хІьата дІайоха чуетташ дукха йо а йов. Установка промышленноста чуйоалаергья, хетаргахьа, хьатІайоагІача пятилетке.

Хьадаьккха хий, цунах еттаенна хІамаш дІа а йоахаш цІенъеча традиционни сепараторий метта гидроциклонни установкаш дІаоттаяра а балхаш ду оаха. Массехк техническа совле йоал царех, цхьабакъда, хІанзалца консервни промышленносте юкъейнхьаяц уж. Оаха хІанзе хьалий цхьан сахьата 5000 литр хий чакхдоаккха опытно-промышленни образец.

Хьадаьккха хий, цунах етшаш веце, хьахьажа укхазехьа,— Горенькова хьахьовкх йокъаль хІамаш чу а йоахкаш дола полиэтиленена ши пакет. — Укх чу я традиционни способех маьлхе йокъаль комсаш. ХІанз шерра пайда ийбеш йолча цу способах массехк кхоачамбоацар доал. Хьаяххьача тІехь тхов а боацаш йолча лоабата майдаш тІа Іо ма ехкий уж йокъае. ТІаккха нагахьа санна догІа делхе фу хургда? Цу тІа а комсаш-м бІех ма лой кишта йокъаеш хилча, тІаккха хала цІенъе ма езий уж. ХІьата укх пакетика чу йоакх кердача покетика чу йоакх кердача механизированни способех йокъаль комсаш. Хьажал уж мел цІенагІа я. Укх шера Самаркандерча фруктоконсервни заводе тохкамах чакхйоалаш я хІаране сахьата 100 килограмм комсаш чакхйоахаш йола тха сом боьъабу йиъ установка.

— Вокхъалдар аьлча, бийдал чакхьъаькхар-и оаха йоакхо еш дола цаІ мара доаца хІама а дац, — дІахо дувц Горенькова. — Масала, мишта йоаергья уж дилачул тІехьагІа а баьцадарехи совахи дІа ца йоалаш юделса микробаш? Мишта дезинфекци ергьал баьцадаарашта а сома а аІале? Цу гІуллакха тохкамаш ду оаха сони эене йоацача дукх-дукхьача химически веществашта.

Кийча продукци чуехкача материалий кердача тайпаиата разработка яр — ВНИИКОП-а хьалхашка латтача проблемай вокх мугІ. Уж я олово кІезигагІа техача аьшках хьаль консервни банкаш. Кхачан продукт металлах дІа ца хьоккадалийтара банкашта чу хьекха лак е эмаль. Консерваш чуехка хІамаш яра хьаю керда полимерни материалаш а, хІьата иштта комбинированни — йиткъьига алюминиеви фольга йоалла полимер.

— Эдуард Семенович, гІуллакх чакхдоаллаш укх тайпара хаттар: фу пайда боал институте еча разработкаех?

— Цифраш хоза дувцаргда могг сона: института Іилман балхех практике пайда эцарагІа 1983 шера дІадоккхийтача хІара сого ише сом совгІа деннр.

Виктор ПРУСАКОВ,
АПН корреспондент.

СУРТО БЕХК БУ

Грозненски консервни заводе дукха [illegible] баьцадараш дакъеш керта боахамашкара хьаух [illegible]. Цхьайолча хана сахьташ доахаш латташ хул уж заводи коа [illegible]. Гоалра керттера бахьан да лабораторе лерттІа болх ца бар. Анализаш [illegible] цхьа техника хиши мара яц укхаза.

СУРТА ТІА: шоллагІа сахьат да «Юбилейный», «Солнечный», «Урожайный» совхозашкара дьаха машинаш Іо ца йоассаш латта.

Н. ПЛИЕВА сурт.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

(Чаккхе. Долалур 1-гІча агІо тІа).

КПСС ЦК тІаьхьалаьд СССР Госплана, машинаньхъя а форда флота а министерствашта, транспорта эша гІуллакхаш деча кхыча СССР министерстваштен ведомстваштен союзни республикай Министрий Советашта 1986—1990 шерашна СССР экономически социальни дегІайоалаяра кертера лостамашки плане кийчъеча хана бонкха лоархІам бола социальни экономически дехкар хилараха тарра пассажирски транспорта болх тоабелга белгалде. Нийса хургдолаш лаьрхІад шийтталагІча пятилеткe баха вах дІа-юха кхуалара эшараш диза кхоачацдара, пассажирски транспорта деррига тайпаш материально-технически дегІадоаладара юкъе йолаш йолк диспропорцеш дІаяхаран яз дІахо чІоагІъяраи де доагІараш дар.

Минтяжмаша тІадиллад шийттлагІча пятилетке машинальнъащта, метрополитенаща, дизельни электрон поездашта лаьрхІа пассажирски вагонаш, хІаьта иштта царна эша запасной сатхалаш хъаелга. Минавтопром декхарийла я тІехьа да тегташ арахецаш йолча автобусий дикал, уж тешшаме хилар, дукхача хана болх бергболаш комфортабельни хилар тоаде.

СССР Госплана РСФСР Министрий Советаца цхьана тІадиллад аргІанарча пхе шера йолча плана проект кийчъеча хана РСФСР-е наькъаш дохкилга шердар белгалде. 1990 шера лаьрхІад, керттерча даькъе, колхозийи совхозийи центральни усадьбаш районий центраща тешшаме наькъаш дехка юзал...

СССР минтрансстройна, минпромстройна, СССР минстройна, СССР минтяжстройна, минвостокстроена тІадиллад вокзалаши, пассажираша гІуланхаш дарца кхааснна кхыйола объекташи хъаьяр оагІангара тоадеla. Пассажирски транспорта объекташ хъалъярга дІадодарш уж хъалъяра ханаши кІезигъяра дуица хъашт долаш йолча министерстваашен ведомствашен, Союзни республикай Министрий Советаша дакъа а лоацаш. СССР Госстрой декхарийла я 1984—1985 шерашка йолаш арахца хъажа а керда типови проекташ кичъе а, прогрессивни материалаши конструкцеши шерра юкъе а йоалаеш.

Машинальнъа, торговле министерствашта хъалхашка оттадаьд пассажирашта кхача лоаттабелга хьдда тоадара декхар.

СССР чурча гІуланхий министерства чІоагІбе беза вокзалашка, поездашка, къаьстта а пригородни арацка, городской транспорта общественни порядок оттаяра болх. Де мел доагІар де деза транспортни средстваашен гІаишлойи лелара кхерамзале лакхъяра.

КПСС ЦК социм тІа белгалдоаккхаш ма хилдара, транспортни министерствайи предприятейи партийни комитеташ а партбюрош а декхарийла я пассажираш дІаюха кхуалилга ІалашдарагІуланхаш делта тоадара коллективаш сарцагІа йоахилга шоай лоархІаметІа доаь декхар лархІа, хъалхалатта опыт дІайоаржае, пассажирски транспорта болхлошта моральни материальни стимулировани яра ерригача формах эффективно пайда эца, лакха оасарле йолаш царга къахьегийтара а салаІийтара а эша хьалеш хъало. Цунца цхьана чІоагІа лоархІаме да дисциплинеи порядоки телхаерашкара доагІар хъадехар. ГІонал, гІуланх тесса леладар пачхъалкхен транспортах шоашта пайда эца гІертар гучадалийта цхьанкха моттиг теркал да ец ца йитар.

Союзни республикай Компартей ЦК-аш, парте крайкомаши обкомаши декхарийла я пассажирски транспорта балха хилдана бІарг тІалоаттабе, бахача наха дика а хилдаза а гІуланхаш делга чакхдаккхара де дезар кадрашкара хьадехалта лакхде. ТІахьожам оттабе беза транспорта предприятей материально-технически база дегІайоалаяра, пассажирашта гІуланхаш дара лакха культура Іалашъяра предприятей партийни, профсоюзни, комсомольски организацеща бу болх, транспортникашта юкъера идейно-кхетама болх эргабаьккха тоабара. Социалистически яхь дІахо дегІайоалаяра тІаберзабаь хила беза. Бонкха лоархІам болаш да пассажирски транспорта болх тоабара халкъа депутатий моттигерча Советий лоархІам айбар. Уш декхарийла я пассажираш дІа-юха кхуаларен вахъхашарча леламен бокъонаш телхаерашца къовам лоаттабара общественность шерра юкъеэза.

ВЛКСМ ЦК-на могадаьд пассажирски транспорта предприятей комсомольски организацей болх айбелга. Цу балха тІа цу предприятешка хьежабе беза комсомольски путевкех нагирхой, царна новкъостал де деза професси караерзае.

Телевиденеи радиовещанеи гІоллайрча СССР пачхьалкхен Комитето, центральни отраслевни газетий редакцеша дукхагІа тердам тІабахийта беза пассажирски транспорта балха, дикагІа хьахокха беза хьалхалаттача коллективай къахьегам, производства новаторий опыт, социалистически яхь лелам...

ШКОЛА РЕФОРМА ХЬАЛХАРА ГІА

Республика хьехархой совещанера

В. И. Ленина цІерагІча культура Двореце республика хьехархой совещани хилар. лоаца къамаьл а даь из хьайийлар КПСС обкома секретаря З. А. Яндиевс.

«Юкъерча дешарен профессиональни школа реформа яра решенеш кхоачашъеча вана халкъа образоване органашта хьалхашка латтача декхарехи 1983—84 дешара шера итогехи» доклад йир Нохч - ГІалгІай АССР просвещене министра С. Мехтиева. Цо дийцар чакхдаьнача дешара шера итогех, карагІдаьнарех, нийсденача кхоачамбоацарех, дешара кердача шеро хьалхашка оттадеча бехктоакхамеча декхарех. Республикина просвещене болхлоща кІоаргта кхетабу, аьлар цо, хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара бола партене а халкъа а хьалхашкара шоай бехктокхам. Министерства болхлой, моттигашкара цун подразделенеш реформана юкъейоагІача кхыча министерствашца а ведомствашца а, кхыча предприятешца, бовхамашца цхьана комплексни мероприятеш кийчъеш ба. Республика халкъа образованена хьалхашка латта ерригa проблемаш, дукхагІча даькъе, школай дешара - материальни база тоаярца дувзадена да. ХІаьта на гІулакх тахан вай республике эсала латт. ХІара шера республик[а]... дешархошта керда 8 эзар моттигаш эшаш хургья. Республика госплане а РСФСР просвещене министерстве а нэ дош къоастадаьд. Школай материальни база тоаеча дакъа лаца деза республика промышленни предприятешa, колхозашa, совхозашa, кхыча боахамашa. КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленума решенеш тІа нэ чІоагІдаь да. Хьалхашка латтача бехктокхамеча проблемаех дешархошта хьехара а кхетам балара а дикал ма могга лакхъяр, дешара дисциплинаш хьехара боарам лакхагІа хилийтар, дешархошка Ілмай лардаш чІоагІагІа караерзайтар, царна идейно - политически, къахьегама а нравственни а кхетам дикагІа балар ва — дерхІ оаха тхоай керттера а декхар, аьлар докладчика.

Дукхача школашка долаш да дешар хоаш хилара процент мичча беса а дукхагІа хилийта гІертилга, кхыдола кхоачамбоацараш. Уж дІадаха деза. Докладчика дийцар школьникий производительни къахьегам шербенна хиларах. ДІадахача 1983—84 дешара шера 8,5 эзар дешархочо фабрикашка, заводашка межшкольни комбинаташка болх баьб. Шера цар 60 эзар сома заказаш кхоачашдаьд. 7 эзар дешархо совхозий, колхозий кхашка, кхычахьа болх беш хиннав. Дийцар цу даькъерча кхоачамбоацарех а.

Нохч - ГІалгІайчене кІезига ля лакха профессиональни а юкъера а ананеш йолча, берашта дешар хьехара, кхетам балара даькъе доккхий хІамаш карагІдувлача хьехархоех латта педагогически коллективаш. Цу тайпарча коллективех я Яндарерча № 1 йолча, Шелковскерча юкъерча, Горагорскера № 2 йолча, Шалински № 8 йолча, Аргунски № 2 йолча, Ножкхача Ачалкхерча № 17 йолча юкъерча школай коллективаш. Дийцар уж шера чІагара хьалха деза чаняей де...

Школа реформо дешара кердача шера хьалхашка оттаеча бехктокхамеча декхарех, КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума ешцамо дІадеххача бесса дешара-кхетама процесс тоаярах дир Грозненски горово заведующе Г. Шаахвехвс къамаьл деш белгалдаьккхар. Школай реформо дІадех дешара дисциплинаш хьехар эргадоаккхаш тоаде дезилга. Цу гІуланхагІа шоай вІаштІехьдаьнначох, ца деш дисачох а, дерхІачох а дийцар Гикаловски юкъерча школа директора А. Батаевс. КПСС ЦК социм кхоачамбара ерригача промышленни предприятешa кхы тІа а дегІанхувла деза школацара айхха бувзамаш, производствана пайда луш хила беза школьникий къахьегам. Уж проблемаш йоашхаш дар Шелковской районо заведующе А. Тефаевай къамаьл.

Реформа массанена хьалхашка оттадераш доккхий а бехктоакхаме а декхараш да, аьлар къамаьл деш Нохч-ГІалгІай пединститута ректора М. Умарова. Уж кхоачашдара дукха керда хьехархой еш, института а школашка а цхьана болх бе беза пединституташка уларгболаш нагирхоща профориентаце болх беш.

Юрта боахама а халкъа образоване подразделенеша а реформо дІадехар кхоачашдара де дезачох, цу даькъе оттаьча планех, цу балхаца найсйача кхоачамбоацарех дийцар Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министра М. Арбиева. Совещане иштта дийцар дешархошта ерсий мотт хьехара, атеистически, интернациональни, профориентаце кхетам балара балхах, коммунистически кхетам луш нагирхой кхебеча школий комсомольски пионерски организацей декхарех, хьехархочун къахьегам, быт тоаярах, кхетам луш балха СССР Гербах, Байрахках, Гимнах, пионерски а комсомольски символикех дувзарах лаьца къамаьлаш дир Грознерча № 49 йолча юкъерча школа хьехархочо Л. Х. Костоевс, Шалирча № 8 йолча юкъерча школа директора Э. Эзиевс. Ілмай учреждений лакхерча школай, просвещене болхлой профсоюза обкома председателa Х. Герзелиева, ВЛКСМ обкома секретаря В. Петровс, Грознерча № 32 йолча юкъерча школа классал а школал а араха беча балха организатора Л. Летковс.

Совещане чакхйоалаш тІа дийцар резолюци, дикагІа болча болхлошта совгІаташ делар.

В. АБАДИЕВ.

ТИКА БОЛХ ДИКА БУ

Старопромысловски шоссе тІа гІолла хьал-ю ваха гІулакх хиначо теркалъь хургья къегаш кхагаь витринаш а йолаш йола йоккха шоза вІаштІара яь адани. Цун фасада тІа йоацу да «Нефтяник» аьнна. «Старогрознефта» ОРС-а фирменни универсальни тика я из.

Тика балхахой декхаре ба автономни республика къахьегІчарех йолча мехкдаьтта районa бахархой массе а дийкахьара хьашташ кхоачашде. Цар дукха къахьег цу хьакъехьа, эцархой раьза хургболча тайпара шоай къахьегам хилийта гІерташ.

Торговле болхлой социалистически яхье массаза а призови моттигаш йоах тика коллективо.

Карара - каре тела ЦІе Байракхи ахчан премии енай «Нефтяника» коллективна товарооборота план кхоачашъяр а бахархошта гІуллакх дара культура лакхъяр а бахьан долаш.

Бахархой теркам тІаозаш я цу тика стеклотара дІачуийеш йола пункт а.

Газеташ тІа хулаш йолча публикацех хоа вайна мел дукха моттигаш я кхачан а промышленноста чІоагІа эшаш йола стеклотара дІачуийеш йолча пункташта бахархой раьза боацаш.

Ше Советски Эскаре гІулакх даь а ваьнна цІавеча, стеклотара дІачуийеча пункте балха эттар Матиев Увайс. Цо дика дІаболабир болх. Эгара хьалха силадща помещенешкен ше болх бечев цхьалхало йир цо. ХІанз унхаза бІаргагац «Приемщик базе вахав» е «Яьшкаш яц», кудухьа посуда дІачуэцац яхараш, вах эгІазахувлаш хиннa объявленеш.

Ше дІатІалаьца гІулакх дика лелалеш хиларна дукхача наьха безам тІаьзаб шийна Матиев Увайса.

— Дика болхло ва, культурни а Іимерза а волаш, — йоах цунах шаьа йолча Шаватская Евдокия.

Лоацаш доах цуна къахьегама ветерана А. Д. Кизина, мехкдаьтта дакхара оператора М. Е. Дронова, иштта кхы дукхачар а.

Стеклотара дІанийяр, сортировка яр, дІахоахьийтар атте гІулакх дац. Баьнна, Увайса гоавача кулгаша мадай лелабу из болх.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

ТЕШАМЕ БОЛХЛОЙ

Назрановски трикотажни фабрике дукха болхлой ба шоай декхараш цІена кхоачаш а деш, хьакъе къахьегаш. Цар уж тІехьарча хана шоай цаь кхоачар ду предприяте арахецаш йола продукци дикагІа хилийтара, кун ассортимент шерьяра. Цу даькъе шай хьакъер кхо на деш къахьегаш я шоллагІча цехера йоккхагІйола контролер Лейпоева Роза. Хьаеш йола продукци ширтай хьажаш хаддаза тІехьожаш лоаттабу цо. 1981 шера деш ОТК йоккхагІйола контролер йолаш укхаза къахьегаш я Роза. Ше къахьега йолаелча дезз цоай декхараш цІена кхоачашдеш, новкъосташца тоаеш Іимерза йолаш хиларех дукхагІалора чІоагІа лоархІаш сий деш я из. Цудухьа цхьа со[в]сий дукхаза а лаьрхІад из професоюза цехкомо чаалалха, кхаза керзай Роза халкъа суда заседателалха.

Иштта дика болх беш хьаьоагІарех я шийтталагІча конвейерера ОТК контролер Камурзоева Хьалифа а. Кхоьйтта шу дизад цо укхаза цу професех къахьега.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аттехьа) йоккхагІйола ОТК контролер Р. Лейпоева Хь. Камурзоева хьехаш ба кердача надалах тога лолдача берзалгьара.

И. ПЛИЕВА сур.

МАСТЕР — ХЬЕХАМЧА

Итт шу гаргга ха я гор. Гудермессерча медицински инструментий заводе Людмила Майго болх бе ена. Из цу сахьате дІанийцар экспортни участкин шлифовально - полировальни цехе полировщица ученицалла.

Къонача болхлочун йоахо а терно а йир. Мастера В. Борисоваси хьехамча В. Просиньхен тІатеІІа къахьийгар Людмилайна говзал Іомаеш а цунна шоай знанеш, опыт дІалуш а. Болх бе безам болаш а къахьегача тІера йолаш а хилaро торо хилийтар Людмилайга кхстта, разряд а йолаш, квалифицированни болхло хила. Дукха езар цуна ше херна професси.

Дукха ха яладехьа цун цІа маст-масти йоахаш хоар балха хьалхле лелаерашта юкъе, хІаьта цун къахьегама толамаш лаккагІа дар бонкагІа а опытнегІа а болча шийи вешийчарел. «Професех дикагІа вар», «Качества отличник», «Коммунистически къахьегама ударник» яха званеш тийдар Людмилайна. Кийча продукци арахкхарах йола сменин выработка эгара йоккхагІа яр цун, хІаьта бетта йола заданеш 30—40 процент тІехкхоачашйора цо. Уж проценташ алкха Майгос яьа хиина Іац. хьалхе кийчонаш а еш, уж кийчонаш дІадел тІехьара болх бара гаьмкина цехо дІачутелача кхета болхлой а я уж. Укхаза шедар полировщица говзалта, теркамге хьежие хул. Воаи е йиш яц, хІаьта из ца хилийтара специалиста тІатеІІа къахьега деза.

Пятилетки диьлагІча шера план кхоачашъяьчарна юкъе хьалха яр Л. Майго, цун балха календара тІа хІанз 1985 шу да.

Балха даькъе толамаш бахьан долаш дукхаза сийлен грамоташи ахчан премеши тийнай Людмилайна. 1983 шера «СССР медицински промышленносте социалистически яхьашка котвальнар» аха знак елар цунна.

ХІанз Л. Майго ше я хьехамча. Цун последователаш ба, шоай къахьегама хьонхамашца хьалхле лелаечарца нийслуш бола. ХІаьта Луиза Шаиповаи Людмила Шкуратоваи яхараш хо болча полировщицаша шоай сменни заданеш 120—130 процент йолаш кхоачашъю. Цар дош деннад цхьайтталагІча пятилетки диьлагІча шерара план Сийлахь - бокхача Октябре 67 шу дузаш кхоачашъе.

Шеко йолаш дац Людмила Майгос Іомабьйча нагирхоша шоай дош кхоачашдергхилар. ХІаьта хьехамча ше шерда болхло кийчъеш я — дукха ха йоацаш шоай смене балха ена Надежда Сергодеева.

«Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизара — 40 ударни кІира» яхача вахте эттача хьалхарчарна я Людмила Майго.

Н. БОРИСОВ,
тха штате воаца корр.

ГІишлонхой толам

СМУ-7 дика йоааш я Магомадов Лаьча керте латта комплексни бригада, цун юкъе ва 60 саг — слесараш, монтажникаш, плотникаш, шерех дукхагІча караерзаьй массехк професси. Къаьстта а чІоагІа къахьийгар цу коллективо Ансимова цІерагІча НГПЗ ЛЧ-24 яха установка хьалъеча, хІанз иштта дика къахьег Ленина цІерагІча мехкдаьттa чакхдоахача заводе кхыйола установка хьалъеча.

Еррига союзни яхье дика толамаш даьарах цу коллективана енай «Промышленни гІишлонхъара Министерства дикагІйола хозрасчетни бригада» яха цІи.

Р. АЛИМОВ.

Доьзол дехьара

Дунен халкъашта юкъера заметкаш

ИНДИЙСКИ КАЛЕЙДОСКОП

АНТАРКТИДА ТОХКАШ Я

Инде правительства планироване комиссе соцам баьб Антарктике тохкама центр йаала, аьнна. Индийски пресса яхачох, цу гІулакха дІадахийта хьожалаь хьатІадоагІача пхе шера 1 млрд. рупий да. Инде специалисташ хьакъре дакъа лоацаш бе сап континент дикагІа йоалара деча балхашка. Соехьара шу чакхдоалаш — е шу дІадолалуш шоллагІа экспедици хилар Антарктике яха. Индийский Ілманхоша хьалхара поселок Іойналар шера. хІанз цу чу болх беш а вахаш а ва 12 саг. Доккха новкъостал ду царна 100 километр мара индийски лагере гаьна йоацаш уллача Новолазаревски ячача поселкерча советски специалисташа.

ВорхІаагІа доле пхи шу хьатІакхачалехьа, 1986 шера Антарктиде юлаьргья шоллагІа индийски поселок. Догдоах, индийски специалисташа лаьча тохкамаша торо хулийтаргхилар, фу Іотаьам бу а Антарктико муссонаш тоьтолаш хьехилара. Ілден ерригача Индийски океана районех климат хувдалуш хилара.

ФОРДА ТЕХНОЛОГЕ ИНСТИТУТ

80-гІа шераш чакхдоалаш Инде юлларгья форда технологе институт, хоам бу «Хиндустан таймс» яхача индийски газето. Из хьаяра а цуна оборудовани эцара а правительствас хьахийцад 500 миллион рупий. Керда институт хургья, Ілманхошта хетачох, керда прибораши материалаши хьаяра а Дунен океана запасаш йоазаран караерзаяран йола керда методаш хьакхоллара а лаьрхІа йола Къулбехьен Азе йоккхагІчарех йола центр.

МАЙМАЛАШ — АЛЬБИНОСАШ

Лакнау яхача города зоопарке кІай маймал хьаьд, аьнна, хоам бу индийски информационни агентствашa. Цхьан йоалахьарча заповедникера лаьца хиначa шин маймала — альбиносий кІориг я из. Ілманхоша хІанзалца лерхІар, бос хувцабалар хила йиш йолаш дац, тІехьено тІехьенга дІабала йиш йолаш бац из, цхьая ший тайпарча лазара бахьан хилар деза из, яхаш. Маймалаца кІай кІориг яро хьагойт кІай бос болаш маймалаш хила йиш хилар. ХІанзалца вайна ца довзаш хиннa маймалий тайпа дерхІ маймалаш-альбиносаш кхьаболча Ілманхоща.

Валерий МОРОЗОВ,
АПН корр.

Дели.

ИСЛАМАБАДА ЯДЕРНИ АМБИЦЕШ

Рейгана администраце шийна ма могга новкъостал ду ший доалахье ядерни герз хилийта гІерташ йолча Исламбада. Ядерни герз дІа ца даржийтарах долча дунен халкъашта юкъерча Договора духьала долаш хІама из доллаше. КІай цІа да пакистански атомни бомба хьаяра деча балхашта ахча хьакхадер. США конгрессе ше къамаьл деш, цу хьакъехьа заявления йир кхыча мехкашцарча гІуланхашта йолча сенатски комиссе члена Алан Кранстона.

Факташ теркал а ца еш. Пакистана ядерни потенциал хьаяра юкъе шоаш дакъа лацарах болча бехктокхама вІалхара йоада гІерт США а НАТО членаш йола кхы пачхьалкхенаш а. ХІаьта Исламбадо юха ца оаьлуш шерра кхайиаду ше деш дола тохкамаши эксперименташи «машара ненера» я яхаш.

«Эгара хьалхара исламски атомни бомба» хьаярах доле хоамаш тІа-тІа сиха гІа дулаш латт дунен кепайоазоагІош тІа. Дукхача специалисташа дувцараша йиллача, уж балхаш даьдоалача лагІа тІа даьнна. Дукха ха йоацаш гучаьнккхача хьалха къайлагІа хиначa США оборона министерства ядерни герза йолча Управлене директорага яьча 80 американски Ілманхочо правительствени экспертоя кийчъяьча докладо тешал ма дарра. Пакистана «долаш да шера ядерни герза массехк единица хьае йиш хулийташ йола документаци, оборудовани, заводаш, персонал».

ХІанз укх сахьате Кахуте тІатеІІа болх беш я къайлагІа предприяти. Ядерни Ілмаи техникаи институте лакхача темпаща дІахо деш латт плутонена переработка яра балхаш. Вехе шерьяй ядерни герза проектировани еш йола группа, хІаьта иштта вІасамъяьккхай ядерни боеголовкашта малхбузехьара еш йола экспорт.

«Проект № 706» — иштта цІи йолаш я дукха ха йоацаш дунен общественноста дІалйза атомни бомба хьаяра къайлагІара план. Из кхоачашъе йолайир Вашингтоно Пакистанах империализма Азерча агрессиваи плани дІоагІа бе долла моих лерхІаш хиннача «шийлача тІема» шерашка. 1954 шера Эйзенхауэра администраце йоаржаяьча «Атом машара» яхаш хиначa кампане шерма тІехьашка кулг ладаьлар атомни энергех пайда нйбара даькъе цхьан гІуланхаш лелаларах йолча шин оагІонна юкъерча соглашенеша. Цунца цхьан Малхбузен массехк мехка тІатеІІа кийчъе болабелар пакистански кадраш. Духхьала вІашагІкхийттача Штаташа арахийцар 136 физик-атомщики.

Хетаргахьа, берригача Ілманхошта юкъе эгара талантливегІа вар цу хана зІамига саг, инженер - металлург хиина доктор Абдель Кадер Хан. Из хилар дешаш белгеи Голландеи, цул тІехьагІа «Уренко» яхача малхбузе германо - англо - голландски концерна чуйоагІача Амстердама Ілмаи - тохкама лабораторех цхьанне чу балха вахар.

Цунна гонахьарча наха а дукхача цун коллегашта а хетачох, из эдий зІамига саг вар, сесаг голландка яр, хІаьта ше голландски подданство яккха лерхІаш а вар, хеталора из политикаша вІалла гІулакх долаш а вац аьнна.

«Эадийча зІамигача сага» вІаштІехьдаьлар шийн начальствана чІоаттІа дегІал а ваха уж тешабе, тІаккха могадир из Алмело яхача голландски городерча геттара чІоагІа къайлагІа йолча атомни центре балха вохийтаргa. Цига «аполитични» волча къоначa пакистанца йиза торо хилар урана обогащени яра процесс йовза.

Цхьа ха яьлча (1975 шу чакхдоалаш) доктор Хан дІаваьлар «Уренкора», Пакистане юхавахар. Духхьала ихо шу даьлча мара (!) гучадаланадар цо шийна къайлагІа технологи, технически проект, хІанзарча хаьарча экспериментальни центрифуга деталей спецификаци йихья хилар. Цо тІехьагІа Кахутерча кІайлагІча предприяте йоли даьккхад цун, эшаш йола материалаш США, Англера, ФРГ, Швейцарера. Малхбузен кхыча мехкашкара йиша а йиц.

ТІаккха фу дир США — ядерни герз дІа ца даржийтарах долча договора кулг лаьдьча держава? ТІахьенача деррига а хила ма деззара лар. Вашингтоне 1979 шера апрель бетта кхайнадир Пакистана деш хиина тІема гІо соцадарах. Цу хинне а Исламбадага хоамаш дора, нигахьа сайна цо Азера американски тІема - политически стратеги чакхйоаккхача кхы а аьнарегІа дакъа лоацe. США цун ядерни разработкашта духьала хургцахилаша.

Рейгана КІайча цІагІа чуваьнначул тІехьагІа масса тІера дІайьхкхар. Президента залвлене йир, американцаша деш хинне гІо юхадолладарна «тешам юхаметтаоттабарна» — ядерни герза еш йола разработкаш... соцаяргa йола аьнь ба аьнна. США оборона министра К. Уайнбергера кхы а къаьгагІа а къайле йоацаш а залвлени йир. Вашингтон духьала хургьяц «денал долча правительства бе ядерни герз Іара» аьнна.

ЦІий оагІора, Исламбадa тІема режимо а хьежабанар шийга. Пхе шеро чуловчача ханна дола 3,2 миллиард долара боарамера тІема а экономически а гІо дІаккхачача Пакистанах хилар онедиал дехьарча стратегашта вагалгдала къаьмий муцьалеш болама духьалера плацдарм. Тахан антиафгански контрреволюционни бандаши антииндийски сепаратисташи кийчбеш йола керттера база а хиина дІаьттай мехка территори.

Жандарма роль лелаеш хиначa Ирана Шаха режима метта лоархІаш я Зия-Уль-Хака режим, «Обсервер» яхача английски газето беча хоамах. пакистански тІема гІуланха тІара вах «чрезвычайни хьалаш» оттаза «хьалха хІама» тоха эзача тІема контингента юкъе бехийте лерхІаш я Вашингтон. 20 эзар саг чувоагІаш йола цхьа дивизи вІашагІйоллаш а США «сиха даржача икагей» кепе кийчъеш а я.

Пакистана сиха милитаризаци яро кхерам тІатосс Къулбехьен Азерча машара. Хала дац, атомни бомба хьаяра балхаш чакхдаьлча, цу стратегически лоархІамеча районера йал кхи а ирлургхилар кхетаде. Лидераша шоай лоалахошцарча моастагІалеи цабезамеи ядерн герза кхайкаеш бола, шийн лоІамa американски жандарма декхараш дІатІанйеш бола мохк, керда дистабилизирующи фактор а хиле дІаотт Азе.

Вячеслав ТОПЧЯН.

Постскриптум. Хьюстонера Ассошиэйтед Пресс яхача агентства беча хоамах, цу американски городa дунен халкъашта юкъерча аэропорте соцаваь кхо пакистанец — Назир Ахьмад Ваид, Салим Ахьмад Мохьмади, Ильяс Ахьмад Мохьмади. Уж бехке бу ядерни боеприпасашта тІалатта спусковой механизмаш болх бе йолайолийташ йола лакха сухал йола выключателаш къайлагІа Пакистане дІаяхьа гІертаре.

Ваид лоацаш таможенникашца хьалаьцай 50 цу тайпара йола выключатель. Моттигерча хІама эуврашта хетачох, из лаьнав духхьала мехка боеприпасаш дІанхаьара правилаш толхаяр бахьан долаш. Цхьабакъла, цу «хьонамо», таможенни службан официальни Вашингтонон лелалеш дола гІулакхаш вІаши дага ца боалаш леладаро, хувцаш гІуланхaа чулоацам.

«Тхо хета бокъо йолаш да, — аьлар США генеральни прокурора заместителa Сам Лагорна, — Ваид духхьала Исламбада увалалех лелаш хиннав аьнна. Уж выключателаш эшаш я атомни бомба бокъонца яь лоаккхара».

(АПН).

Франци. Цхьайолча заводаш дІаяхькха аьнна, предприниматела бахача социальни духьале ена ба «Крезо-Луар» яхача металлургически компане къахьегархой. Духьале сацр оагІув хьаланаьб Ерригъевропарча къахьегала конфедераци ... ча мехка йоккхагІчарех йолча профсоюзни объединене.

«Юманите» яхача газетий сурта тІа: компане цхьан предприятерча цехе ВКТ инициативагІа вІашагІъелла манифестаци.

ТАСС фотохроника.

Газет дешаращца дагадоалаш

«Сердало»—1985 шера

ХьатІадоагІача шера газеташи журналаши хьдайта доладелл. «Сердало» газета перспективни планаш кийчъеш, газете чулоацам тоабеш, из дешараште цу тІера пайдане а безам тІабодеш а йола материалаш корейоагІергйолаш болх вІаштІехьбоаккхаш я редакци. Авторашца дагадуал тхо, зургІоача публикацей темаш белгалъю. Хоаш ма дий, газете юзь, цун чулоацам дукхагІча дакъе из дешараща деча тьехарах, редакцони балха юкъе цар дакъа лаьцара боарамах тийша хулийга.

Цудукъа, хьамсара газет дешараш, тхона лоарa 1985 шерара «Сердало» мишта хилча, малагІча дешашта дукхагІа оаке тернам тІабахийтача Бакъалъа ба хойташ оаш тхога яздар. ТІо чІоагІа рагъзе зургде шоана хепетташ йола материалаш дикагІа хиийтара фу де деза оалаш оаш письмо дайташ, керда теме, керда рубрика дагайохийташ лоацца зоам бича.

«Къахьегамхоашта коммунистически кхетам балара, уж вІаштІехьбахара, массе чуран дракьаран политика идеологически Іалашъяра гІо деш йола инструмент, бокъонца йола деррига халкъа трибуна я, массови информацен пропагандан средстваш — тьннад КПСС ЦК моьсин (1983 ш.) Пленуме Черненко Константин Устиновича. Уж программни указанеш лардé а луецаш дуц газето социалистически яхьe хьалха латтача производствени коллективех, къаьст-къаьстана нахах, из яхь вІаштІехьъяккхара формаех методех.

КПСС XXVI съезда решенеш толама кхоачашьеча партийни, советски, боазаме органашта, республика берригача ньыхьегамхоашта дикагІа новкъостел де гІерташ, вахара тайп-тайпара оагІош чулоацаш дола лорэІаме, безатохкаме дехкараш кхоачашду «Сердало» газета. Пятилетка диълагІча шера заденеш толама кхоачашъяра къахьегама коллективашта юкъе лерма социалистически эхь дІаьокхар, парте решенеш наха дІайоезийтар, къахьегамхо хоастевар, коммунистически уйланца советски саг хьалкхевар — уж я тахан газета керттера темаш. Шу доладелча дииз хадданза материалаш кепает газето укх рубрикашта кІал: «Мишта кхоачашду дехкараш?», «Болклочун уйлаш», «Партийни ваха: балха стиль», «Кхачан программа кхоачашъеш», «Бригадни форма: опыти проблемаш», кхыраш. Газето цІенхашта къовсам лоаттабу очковтирателашца, къоалаш дерашца, спекулянташца, тунеядцашца, шоашта тІадилла гІулакх цІена кхоачашдеш боацарашца, гучадоах балкe тІа нийсдолийта гІалеташ, кхоачамбоацараш.

Уж дешаш кхь а кІоаргагІа доашхаш дуеца лерхІ редакци коллективо «Сердало» оагІонаш тІа 1985 шера.

ТІехьарча хана «Сердало» газето къаьстта чІоагІа тернам бу газет дешарий уйле тІегІоргйола, цар пайда эцаргболе материалаш кепеттера. Иштта задданза газета оагІош тІа ешв йиш я «Советски вахара хьисап», «Коммунистий нравственни позици» яхача темах йола статьяш очеркаш, зарисовкаш.

Массехи бутт хьалха «Вай — производстве дай» яха рубрика дІайолаяьй газето. Цу рубрикана кІал кепеатт производстве болх беча наха шоашта дукхагІа дагадоалар, болх тоабара [illegible], кхоачамбоацараш дІадехара ньаькъаш белгалдеш йола материалаш.

Шоай гІулакх доаеаш, цох дог лазаш, производствени проблемех яздеш, дег тІара доагІача дІайхача дешацца шоашца цхьана болх беча новкъостех дуецаш, городашка а юрташка а базача ньака вазар доазийташ, мах бедь вертвоаца доккха новкъостап деш болхлойи юрташкари корреспонденташ ба «Сердало» газета. ДукхагІча дакъе цар новкъостелца цар хьалхайоаккхача темах дІайолалу газета оагІонаш тІа керда рубрикаш, кепает проблемни статьяш.

Штате йоацача активацаре ший буваам дІахо чІоагІбе а шербе а лерхІ редакца коллективо. Вай парте, деррига советски халкъо хІанззе а кийчо а йолаяьй КПСС XXVII съезда. Мехка вахаре боккха доарзІам болаш зІена де из. Цу кийчонна хетаъ материалаш мишта хилча шоашта бакъалъе хет къахойташ оаше хьадда предложенеш хьехийтар, хьехамаш дар лоаш я редакци.

Советски наха а дунен тІарча деррига прогрессивни адамаша а хьатІадоагІача шера дездаргда сийлахь-йоккхача Котапон 40 шу дизар. Вай халкъо, цун къонгахи маккарашен фронте а тыла а тойта доккха дІенал, къонахчел дикагІча тайпара наха дІадоазийтилга. Цу доккхача цІей сийна къахьегамо коллективаща йоармаь социалистически эхь дІаьокхилга—уж я 1985 шере газете кертеръерах темаш.

Газето хадданза материалаш кепаяттергъа «Сийлахь-йоккхача Котапон 40 шу дузаш», «ІІайвакха вицденнавац, цхьакха вицденнадац», «Даьха лоршаш гойтача деналa сийна — къахьегама вахте» хача рубрикашта кІал.

Шоана хетачох фу дича бакъалъа хургдар газето из дешараште тоам беш, цар хьешташ дизза кхоачашдеш хургдолаш; парте XXVI съезда а цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий а решенеш кхоачашъяра тІехьа къахьегамхоаш поаттабу къовсам нахага дикагІа дІакьокхаргболаш кІоаргагІа кхетаберггболаш: Кхачан програма сихагІа кхоачашъяре ньакъаш дикагІа дІадоазийтарддолаш; халкъе эша товараш дукхагІа арахецаре а базача чеха гІуланкаш дара система дегІайоалаера а дешаш кІоаргагІа дувцаргдолаш.

ТІехьарча хана «Сердало» оагІош тІа каст-каста кепает критически материалаш. Цар тІа кІоарга анализ а ешь дуец вай вахара, къахьегама новкъарле еш дола кхоачамбоацараш. ДІаяхача заман тІехьедиса зуламе гІуланкаш, уж дІадахара ньакъаш.

Кепатеха ераьккхача материала тІера дикадар, цунах пайда эдаргболаш, балха юкъедоаладергдолаш массанена дІадоезийта гІерт, кІаьта белгалдаь кхоачамбоацараш, царех доагІар даь деллацца, шоай терхама юкъмоттига лоеттаду «Сердало» газета журналисташа. Критически материала тІа дийцар кхоачашде дезараш нара бана тоам белатох «Оаха яздаьчун лергагІа» яхача рубрика кІал. Тергал ца деш дитад редакци дена цхьакха письмо.

Фу хет шоана газето тІа ерасаелча проблемни а критически а материалаш «Юэхача подборках? Кхоачамбоаш хетий шоана царах хьехмар дІахойташ газето деш доле хоамаш?

Газето «Дезала хкуэр», «СелаІад» хача рубрикашта кІал каст-каста кепаетта материалаш, «Халкъа тІаьхьжам», «Социалистически яхьа дневник», «Тхога язду» яха подборкаш тал. Уж дикагІа кургйолаш фу дича бакъалъа да?

Укх шере кхоачашъе йолаьча школа реформага хьежна дезала а школе а вахаре хьакъхьехьарча, дегІаенача социалистически обществе саг кхетамца кхеара проблемай хьакъхьехьарча темашта дукхагІа тернам тІабезийта лерхІ редакца. Оаша фу аргдар цу хьакъехьа!

Редакцена лоара иштта вай республика вахарех, обиестной партийни организаце беча боккхача организаторски а политически а балхах, сийрда кхоана — коммунизм вай мехка хьалъеча шоашкара доагІа дакъа юкъа хьош болча къахьегамхоах, цар гІуланках, кІаьта иштта мехка чурча а дунен хелкъашта юкъарча а гІулакхаш дуецаш дола «Сердало» кІаре денна шоай дезаш деша йиш хургйолаш оаш хІанззехь уйла яр.

Оаза дех хІара гІалгІай дезалгарь, тІакъе ца а доаеш ший заннозьа, 1985 шера «Сердало» газета шоашта яздайтар. Из яздайта йиш я «Союзпечате» ерригача отделенешка, агентствашка, предприятешкарча, учреждениешкарча, организацешкарча уполномоченнаша гІолла.

«Сердало» газета редакцони коллеги.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

25 август

С. М. Кирова цІерагІа культурин салаІарен парк. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00 «Къулбаседа Кавказа композиторий илланаш» яха радиоконцерт. 13.00 Массовкаш, ловзорташ, викторинаш. 15.00 «Ньина ха а хІана хазар а» яха лекци. 20.00 Хроникально - документальни фильмаш.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 8.00 «УпахцІено» яхача группа занятий. 10.00 Болх беш я ловзоргий автоматаш, аттракционаш. 17.00 Вай Даьхех илли оал вай» яха радиоконцерт. 18.00 Ноьжай-Юртен Гудермесаен районий художественни [illegible]тельноста отчетни концерт.

ВОГ-а культура ЦІа. 9.00 Болх беш я «СелаІад» яха интернациональни доттагІалла клуб.

26 АВГУСТ.

С. М. Кирова цІерагІа культурин салаІарен парк. 9.00 Болх беш я аттракционаш. 10.00 «Кинофильмашкара илланаш» яха радиоконцерт. 13.00 Тайп-тайпара ловзараш, викторинаш. 15.00 Духовой оркестра концерт. 20.00 «Производстве болх беш да Іалаш» яха кинофестиваль.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 10.00 Болх беш я ловзоргий автоматаш, аттракционаш. 11.00 Болх беш я «Фаьлгин, приключенийи дунен тІа» яха киноклуб. 17.00 Болх беш я «УпахцІено» яха кинолекторий.

Дукха ха йоаццаш Комсомольское яхача юрта хьайиллай 90 бера лаьрхІа йола берий комбинат. Царна из хоза а дика а совгІат даьраш ба «Гудермесский» совхоза гІишлойтой. СалаІа, ловза, кхыдар де дезаш а сийрда а дола сапаргІета цІеной да бераша.

Бераш даьгта - полнопта дагадаьна ца дезаш. Йиза цар йоакхо еш ба укхаза дикха опыт йола водагеяш.

СУРТА ТІА: йоккхагІа йолча группе занятеш дІахьош я воспитатель Х. Эдаскуаева.

В. ЭСАУЛОВА сурт.

27 АВГУСТА—СОВЕТСКИ КИНО ДИ

Х.-Б. ИСРАИЛОВА ДОТТАГІЛЕН ШАРЖАШ.

НГІАССР, СОАССР, Абх. АССР заслуженни артистка Яндиева Тамара.

НГІАССР халкъа артист, киноон театран актер Дудаев Муса.

НГІАССР халкъа артист, киноон театран актер Цицкиев Мухьмад.

НГІАССР халкъа артист, СОАССР, Абх. АССР заслуженни артист, киноон театран актер Оскиев Дагун.

НАЬХА ДОГ ГІОЗДОАХА ИСКУССТВО

Укх шера 27 августа кино цІей дездергда Советски наха.

Кинофильмай идейно-художественни боарам лакхбара, кинематографе материально - технически база айяра вай партея паччахьалкхенои еча йоакхонои советски халкъо Сийлахь - йоаккха Котало яьккха 40 шу дизара сийленна накъабахара тІехьа шерра йоармаьча социалистически яхье доахача толамашен деташ гІоалдьха болаш накъаболх шоай профессиональни цІейна вай республика кинофикато[рий].

«Кхацкарчей фермашкарчей къахьегамхошта лакха культура йолаш гІулакх де» яхача девизагІа чакхдаьннача Ерригроссийски хьажаре - конкурсе республика юрташкарча ерригача киноустановкаша дакъа лаьцаро торо хилийтар НГІАССР паччахьалкхен киносета болх кхы тІа тоабе. Хьажар чакхдоалача юкъа холуш тоабелар кино средствашца чакхбоахаш бола массово - политически болх. Тайп - тайпара тематикаш болча киноклубийи кинолекторейи сеть шерьеннай. ШерагІа пайда нийбе болабеннаб вай мехка белгалдоахаш долча знаменательни даташта хетаь уттаеш йола премьераш, творчески портрета сайренаш, киносайренаш еанна болча фильмашца беча балхах.

Вай республика киноустановкашка гІолла толамца чакхъьннай дикагІдолча советски фильмай премьераш: «Василий Буслаев», «Шинена лаьрхІа вокзал», «ЦІе гургалаш», «МоастагІчо карава ца туте», «ГАИ инспектор», «Бертий кІоаг», «Уголовни розыска начальника вахарцара», иштта кхыдараш.

Наьха теркам тІоаэаш чакхъьлар М. Ульянова, А. Баталова, Н. Крючкова, Т. Ядиевай, режиссера В. Грамматикова, Е. Матвеева творчески портретий сайре[наш].

Ерригроссийски хьажара итогаш йича РСФСР Паччахьалкхен кино коллегеи культура болхлой профсоюза ЦК Президиумоз болх дика хиларна могальча РСФСР кинодирекц е ш т а юкъе я вай республикера II-чей III-чей степена Дипломаш дения Надтеречни районни киносети. Грознерча «Юность» яха берий специализированни кинотеатри. Цу хьажара республике гІолла яьча итогех котбаьнараш а лаьрхІа НГІАССР паччахьалкхен кино коллеге сийлен грамоташ маьхера совгІаташ хьожадир Гудермесски района «Комсомолец» яхача кинотеатра коллектива, Шелковской районерча киномеханика В. Хомина, Советски района Халкелой яхача юртарча киномеханика А. Заурвева. Малгобекски района Новый-Редантерча киномеханика М. Матиева, Назрановски районерча ПлиевгІъоигий - Юртарча киномеханика С. Горчхановна, иштта кхыбараш та.

Вай республикерча кинофикаторашна ях лелаю Къулбассда - ХІирийчен Дагестански автономни республикашца, иштта Украина Херсонски областаца. Цу гІуланко гІо ду республикашта юкъера доттагІал дегІадоаладен чІоагІден, цунца цхьана кино болхлой хьаяхалатта опыт дІа-юха йовзийта. Грозиерча бахархой культурин вахаре лоархІам болаш хІама хилар режиссера Мамилов Суламбика даьккхача «Кхалнаьха танго» яхача фильма премьерая. Цига къамаьл деш хиннa Социалистически къахьегама Турпал СССР халкъа артист Н. Крючков бокххача безамца тІалйцар зрителаша. Дукхача хана зрителашта дагара ярхьий «Юбилейный» кинотеатре вІаштІехьъяьккха вай мехкахочо, Бухенвальда узника, художника - антифашиста Л. Царицыиске дакъа а доалаш даьнкхача «Палитра» яхача документальни фильма премьера.

Республике боккха теркам тІаухийт берий зрителашца беча балха. Дина вІаштІехьъяьккха я бераша лаьрхІача киносеансий балха режим. Укх хьатІадоагІача дешара шера шоай болх юха а дІаболабергба 28 школьни кинотеатро.

Грозиерча кинотеатрашка хІара шера «Школеп производствои» яха профориентаце кІира чакхдоах. Цу юкъа денарходшта кнпога гІолла тайп - тайпара професси йовл, къахьегама ветеранашца, производства хьалхалаттарашца вІашагІкхетараш хул.

ХІара денна дегІайоагІаш я Нохч - ГІалгІайчен къона кинематографи. «Нохч - ГІалгІайченах дола дош», «Нохч - ГІалгІайче — деналa летопись», «Раиса Ахматова», «Нина», «Махьмуд Эсамбаев», «Вокхача саго га дІаегІалр», иштта кхыдараш шерра дІадаІзад вай республике меттел, цуа доазол араьда а. Цу фильмай автораш ба Нохч - ГІалгІайчен Гостелерадио болхлой — РСФСР искусствай заслуженни деятель Ильяс Татаев, кинематографистий Союза член Николай Куан, режиссер Ратмир Ьльнов, иштта кхыбараш.

Вай республика зрителаша дика лоархІац я 1983-ча шера энтузиастий группо вІашагІъеала киноклуб «Кино мастераш. Цу общественни организаце довзъашхой ба из барра бола пропагандисташ тайп-тайпарча профессех бола нах; телерадио болхлой — Н. Куан, Д. Дарсигов, Т. Воднева, А. Быков, «Красный молот» заводе болат доаладеча участка мастер Г. Аристанесян, № 41 йолча юкъерча школа преподаватель М. Шейхов, иштта кхыбараш. Ше болх бeш йолча юкъа цу киноклубо республика зрителашта бІарглайтай кинокомпозицеш: «В. Высоцкий. Тахканза долче наькъашта юкъера даІ са ба», «В. Шукшин. Грим йоаца искусство», «А Миронов. Кино театр. Музыка», «Людмила Гурченкай кинематограф». Иштта кийч а ль чакхъьнкар СССР халкъа артиста, Социалистически Къахьегама Турпала, СССР Лаккхехьарча Совета депутата Эсамбаев Махьмуда юбилейна хетаь хиина хиина киносайре.

Советски кинематографистий профессиональни цІейта кийчъь я керда кинокомпозици. «Никита Михалков кино вола 20 шу».

Карарча шера цхий кхойттагІа сезон хьаелларгъа «Контакт» яхача городерча нагирхой киноклубо. Цо дІахо а наха юкъе дІайоезийтаргъа даймехка а довзол арахьарча а кинематографе идейно - эстетически лоархІам боккхагІа бола произведенеш.

Республика паччахьалкхен киносете болх беш кІенига бац шоай къахьстамца белгалбаьнна болхлой. Киносета 9 болхлочоа РСФСР-ей НГІАССР-ей культура заслуженни болхло яха цІи еннай, кхио 21 болхлочоа «СССР кинематографе отличник» яха знанаш еннай.

Республика кинофикатораш дага ба кхы дІахо дІайодача хана а бахача наха кинонца гІулакх дега дикагІча оагІора тоаде, советски кинонскусствана нарагІдаьннарех республика къахьегамхоашта кхетам лучаш шерагІа пайда нийбе.

Г. ДЕГТЯРЕВ.

Нохч - ГІалгІай АССР кинофикаце Госкомитета председатель.

♦ СПОРТ ♦ СПОРТ ♦ СПОРТ

ЦХЬАЬККХА А ЛАКХАЛЬ

Город Новосибирске чакхъьлар ший лоІамагІа кІалтохаргагІа латара йола Герзашпарча Низий чемпионат. Цига дикка толам боккха вІаштІехьдаьлар спорта халкъашта юкъерча класса мастера, кагирхошта юкъе Европа а мехка а чемпион хиннача Бисултанов Абена. 90 килограмм дозал долча борецашца къовсаделча цхьа эша ца эшаш чакхвальар из, цудухья по хьалхара мотте а лькхар. Из Абейа аргІанаре лакхале я.

Цу турнире толам баьккхар вай республикерча цхьаькха борец а. Из ва Мульташвили Алико, 100 килограмм доазал долча спортсменашта юкъе кхоалагІа хилар из.

Шаккха а борец цу яхьашка кийчваьр ва СССР спорта заслуженни мастер, дунен экс-чемпион Бисултанов Асланбек.

ЛОВЗАШ Я КЛУБНИ КОМАНДАШ

Нохч - ГІалгІайчен футболах йола хьалхае яккхаре аргІанара ловзараш хинна клубни командашта юкъе. Аргунера «Вайнах» дайзар Нохч - ГІалгІай территориальни транспортни объединене командаца. Счет 1:0 йолаш ийшар транспортникаш. «Монтажникo» 2:0 йолаш эшайро Грознера «Локомотив», «Строитель» «Урожай» къовсам цхьенкха нот ца воалаш, счет 0:0 йолаш чакхбаьлар. «Нефтяника» счет 2:0 йолаш эшийир СДЮСШОР-а команда.

Р. АЛИМОВ.

ФЕ ХИЛА

16—17 августе бийсанна сахилалца дотІа дийлхар республике территоре тІа. Наькъаш лукхорг даьнадар, автомобилий тормозаш дика хила езаш.

Цу тайпара хаоттам болча хана водителаш шортагІа хила беза, машинаш хьалха яха гІертача хана хІаьта а.

Уж саина дбгча наькъаш тІа лелара бокъонаша дІадехараш кхоачашдинзар КБАССР «Водстроя» доалахьарча КАЗ-608 яхача автомашина водитела М. Д. Кулова. Грозный — Ищерская новкъа 39 километре цо ший машина тІатехар дукхьаьа боагІача легковой автомобиле, цу чура цхи пассажири водители ве а вуш.

Веденски районе Октябрьское яхача юрта бийсанна 23 сахьат даьннача хана вІашкаккхийтар цхьанахьа а болх беш воацача У. Л.-А. Гудаева М-21-40 яха йига автомобили А. Х. Табуева лехкаш йола «Плодопитомнический» совхоза МТЗ-50 яха трактори. Легковой автомобела чу ваьгІа ихьа пассажир вийнав, хІаьта вокх пассажири водители чІоагІа новнаш хиина ба.

22 августа бийсан цхьа сахьат даьннача хана гор. Назрана цхьаннахьа а бапха воацача Н. Н. Могушкова ший «Жигули» хьатІалькхай машинанькъа полотно тІа, шлагбаум Іокъайла латтацехь а, тІехйоалача поезда тІаккхийттав из тІаккха. Хайра хІама ца деш висав.

Сунженски районе Серноводск яхача юрта «Сельхозтехника» объединене доалахьарча моатьаш кхухьача ЗИЛ-ММЗ 555 автомашина водитель Р. Х. Кобраса ший машина сухал боарам тІара ньакха воагІаш, цІаьхха хьа новкъа ийкха кІаьни бахьан долаш, юстара экха веннача тротуара тІа а ваьнна, наькъахочoа тІаккхийттав. Наькъахо больнице дьа ма ихьачча а веннав.

ДІадахача кІира 16-ча дени 23-ча августага кхачалца НГІАССР наькъашка 14 автоавари хиний, 7 саг ве а вуш, 12 сага хаха чоалаш а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

Редактор

О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

25 АВГУСТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — «Советски кино». Киножурнал.

8.45 — Фильм-концерт.

9.15 — «Спортлото» 34-гІа тираж.

9.25 — Изобразительни искусства. Обозрени.

9.50 — «ГДР болхлой фестиваль». Музыкальни передача.

10.50 — «Дешара ге».

11.35 — Эрсий композиторий вокальни дуэташ.

11.55 — «БеьцовгІай дуне».

12.40 — Сийлахь-йоккхача Котапон 40 шу дизарга. «Моттаьнкараш». Фронтовой доттагІий клуб.

14.00 — «Дезаш школен». Телевизионни журнал.

14.30 — «Кардадараш».

14.45 — «Хулеш дар — таханарп».

15.40 — «Циркови обозрени».

16.35 — «Кардадараш».

16.40 — Политически обозревателе В. М. Бекетова къамаьл.

17.10 — «Цициа цІа». Мультипликационни фильм.

17.25 — «Содружество». Телевизионни журнал.

17.55 — «Новкъост илли». Ерригсоюзни телевизионни конкурс.

18.30 — 9-гІа студи.

19.30 — «ДоттагІал» яхача дунен халкъашта юкъерча яхьашка. Бокс. Чакхка. Академически гребля.

21.00 — «Ха».

21.35 — «ДоттагІал» яхача дунен халкъашта юкъерча яхьашка. Ньыдар. Гандбол. Кхаамах. СССР — Венгри.

23.30 — Яхьа дневник.

23.45 — «Кардадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «ІуйранарА гимнастика».

8.15 — «Могаш кила безае бале».

8.30 — «Халкъа музакаш».

8.45 — Ритмически гимнастика.

9.20 — «Іуйранара почта». Музыкальни передача.

9.30 — «ГІа». Мультипликационни фильм.

10.00 — Карельски телевидене студе программа.

11.00 — «ДоттагІал» яхача дунен халкъашта юкъерча яхьашка. Академически гребля. Спортивни гимнастика. Стендови хьаморгаш герз кхуесар.

13.00 — Фильм — бераша. «ГІайгІане герп».

14.15 — Халкар аУ халкъа артисташа Н. Павловаси В. Гордеевен.

15.05 — Дунен халкъашта юкъера обозрени.

15.35 — «Са деркаша салте».

15.55 — «Нохч-ГІалгІайчендe».

16.05 — Искусствай дунен тІа (нохчий меттала).

16.35 — «Оапана тІара йо». Телевизионни художественни фильм. 1-гІа, 2-гІа сереш.

18.45 — «Музыкальни киоск».

19.15 — «Кинохьамачун спутник». Берий выпуск.

20.00 — «Вийса даьгьала хийла шун, бераш!».

20.15 — «Могашал».

21.00 — «Ха».

21.35 — «Трактористаш». Художественни фильм.

26 АВГУСТ
ШАХТЕРА ДИ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — «Халкъа музакаш».

8.50 — Шахтера Дента. Документальни фильмаш. «Рудни гуена дай», «Кузбассера Іаьржа межхар».

9.30 — «Гургал».

10.00 — «Советски Союзе гІуланх ду аз!».

11.00 — «Могашал».

11.45 — «Іуйранара почта». Музыкальни передача.

12.15 — Советски хьаттара вІашагІкхетараш.

12.30 — «Юртара сахьат».

13.30 — «Музыкальни киоск».

14.00 — Фильм — бераша. «Иллин дагадох сона».

15.15 — Тахан — шахтера ди. Дакъа лоацаш ва СССР кІора промышленноста министр Б. Ф. Братченко.

15.45 — «Тха моаршалаш дІаэца». Шахтера Денга кийчъяь музыкальни передача.

16.30 — «Кардадараш».

16.35 — «Путешественникий клуб».

17.35 — «Іоха сатем боацар», «Эггара зІамагІа вола Бийдраг». Мультипликационни фильмаш.

18.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама.

18.45 — «Шерлок Холмси доктор Ватсони». Телевизионни художественни фильм. 1-гІа, 2-гІа сереш.

21.00 — «Ха».

21.35 — «ДоттагІал» яхача дунен халкъашта юкъерча яхьашка. Баскетбол. Кхаханах. СССР сборни — ЧССР сборни. Спортивни гимнастика. Дзюдо. Баь тІара хоккей. Велоспорт.

23.35 — Яхьа дневник.

23.50 — «Кардадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка а дІаэтта!».

8.20 — «Гентос яха къонахчий клуб». Телевизионни документальни фильм.

8.50 — ДІалоьх дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата В. Петрушанско. Фильм-концерт.

9.00 — «Эрсий къамаьл».

9.30 — ДІалоьх М. Осипова цІерагІча Паччахьалкхен академически эрсий халкъа оркестра сопровождени а еш РСФСР халкъа артиста А. Тиканова.

10.00 — «Пересвет ГРЭС». Іилман-довзийтара фильм.

10.10 — П. И. Чайковский. № 5 йола симфони.

11.00 — «ДоттагІал» яхача дунен халкъашта юкъерча яхьашка. Спортивни гимнастика. Дзюдо. Волейбол. МаІанах. СССР сборни — Болгаре сборни. Стендови хьаморгах герз кхуесар. Герга стенд. Хьаморгах детта герзаш кхуесар.

13.00 — «Дийнача хІамай дунен тІа».

14.00 — ГІорбаьнна бола советски эшараш ломкараш — Ленински преме лауреаташ. СССР халкъа артиста А. Соловьяненко концерт.

14.30 — Сийлахь - йоккхача Даймехка тІем тІа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизарга. Самодеятельни художественни коллектива республикански телевизионни хьажар. Из йистадаьлча — киножурнал.

15.30 — «Вачо ший йолча вода». Мультипликационни фильм.

15.50 — «Кинохьамачун спутник».

16.35 — «Иллеш оал французски шансоньеша».

17.25 — «Къонахчал». Телевизионни художественни фильм. 5-гІа сери.

18.35 — Композитора Е. Дога произведенех дола концерт.

20.00 — «Вийса даьгьала хийла шун, бераш!».

20.15 — «Борисоски суртъаш». Телевизионни художественни фильм.

20.30 — Художникех дола дуецараш. Эрсий Паччахьалкхен музей коллекцешкара Репин.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Цун цІи яр Роберт». Художественни фильм.

РАДИО

25 АВГУСТ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).

7.35 — Хоамаш. Хаоттамах лаьца.

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.23 — «Сердало» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий, гІалгІай меттала).

8.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).

10.15 — «Атеист» яха радиожурнал (нохчий меттала).

10.35 — Реклама.

11.00 — «Критически гІалгІа тІа» радиожурнал (нохчий меттала).

12.40 — «Къонахчар оазаш» (нохчий меттала).

13.00 — Вахаре кхоачашде КПСС ЦК (1983 ш.) Пленума ецамаш. «Советий кхетам яу фунмиеш» (эрсий меттала).

15.15 — «Раймонда Паулса оазий дуне» яха передача (эрсий меттала).

16.00 — «Кавказа Іуйре» яха радиожурнал (эрсий меттала).

17.15 — «Музыкальни почта» (гІалгІай меттала).

17.30 — «Оперетташкара сакъердаме оагІонаш».

17.42 — Иллеш оал Магомедов Султана.

18.15 — Беламе иллеш.

18.45 — Нохч-ГІалгІай иллеш, халкъа эшараш.

26 АВГУСТ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

7.30 — Передачай программа (эрсий, нохчий меттала).

7.35 — Хоамаш. Хаоттамах лаьца.

8.25 — «Шоана дукха деза мукъамаш» (эрсий меттала).

11.20 — КІиранден музыкальни программа (эрсий меттала).

15.15 — Халкъара ритмаш (нохчий меттала).

16.00 — «Дешархой глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

16.30 — «Къона тІеяьэ» (нохчий меттала).

18.00 — «Ашараща доттагІала долчарна» (нохчий меттала).

УЙЛ

18.05 — А. П. Чехов «Са вахар» Дуецарех оттаиь радиокомпозици.

18.44 — Аьккех дола иллеш.

18.55 — Иллеш оал партек Ленинех, Даьхенах.

19.13 — Эфира а нохч-гІалгІай эшараш.

РЕСПУБЛИКАНСКИ ТЕНИКИЯ ТЕАТРА АДМИНИСТРАЦЕ ДІАКХАЙКАДУ

ГІоина йолча состава актералла нохчийн гІалгІайн труппашка вайнахьа къанах бола кагий наха мехкарийна дІаэшаш хилар.

Эшачоа «Актер» яхача общежите Іе моттиг хургья.

Ца кхетар хатта мегаргда театра администрацеге. Телефонаш: 9-28-74, 9-28-47.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктохкана секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта бахалла — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехьай — 2-85-64; корректоршин — 2-89-68.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-68.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ05251. «Грозненский рабочий» издательство типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3615.